

Oversikt over museene i statsbudsjettet for 2020

Denne filen viser utdrag fra statsbudsjettet 2020, som berører museums- og kulturfeltet. Merk at filen kan oppdateres jevnlig etter som vi går gjennom de ulike proposisjonene.

Innhold:

Kulturdepartementet	2
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	20
Samferdselsdepartementet	24
Justisdepartementet	27
Klima- og miljødepartementet	29
Forsvarsdepartementet	37
Kunnskapsdepartementet	39
Helse- og omsorgsdepartementet	42
Utenriksdepartementet	42
Olje- og energidepartementet	48

Kulturdepartementet

Hovedprioriteringer i 2020

Kulturdepartementets forslag til statsbudsjettet for 2020 består av utgiftsbevilgninger på 19,9 mrd. kroner. Forslaget til bevilgninger dekker en stor bredde av virkemidler og tiltak; fra statlige virksomheter og statlig eide selskaper, tilskudd til en rekke kulturinstitusjoner, frivillige organisasjoner, medieaktører og til aktører som skal bidra til å fremme likestilling. I tillegg kommer en rekke stipend-, vederlags- og tilskuddsordninger som er innrettet mot kunstnerne og hele bredden av norsk kunst og kulturliv. Disse virkemidlene bygger alle på hvert sitt vis opp under de nasjonale målene for kulturpolitikken som er omtalt over.

Mål og strategier for 2020

Målene for bevilgningene til museum og visuell kunst er å legge til rette for at

- museene er aktuelle og profesjonelle og utøver en aktiv samfunnsrolle
- museene formidler kunnskap og opplevelse
- museenes samlinger sikres og bevares best mulig samt gjøres tilgjengelige
- museene forestår forskning og utvikler ny kunnskap
- visuelle kunstuttrykk skapes, formidles og blir etterspurt

Under kapitlet bevilges det midler til en rekke institusjoner og tiltak som i ulik grad bidrar til å nå målene innenfor dette området. Institusjonene og tiltakene definerer selv målene for sin virksomhet innenfor rammene av de overordnede målene.

Museum

Det viktigste statlige virkemidlet på området er tilskudd til Det nasjonale museumsnettverket, som er et resultat av museumsreformen. Reformen ble iverksatt i 2001 og pågår fremdeles. Ved årtusenskiftet var det om lag 350 museer som direkte eller indirekte mottok støtte fra Kulturdepartementet. Gjennom en sammenslåingsprosess av mindre og mellomstore museer er antallet museumsinstitusjoner som mottar statlig tilskudd sterkt redusert. I 2020 omfatter Det nasjonale museumsnettverket 61 institusjoner. Målene med reformen har vært å profesjonalisere driften og styrke fagmiljøene ved de museene som mottar fast, årlig driftstilskudd fra Kulturdepartementet. Dette bidrar til å løfte kvaliteten på museenes arbeid og derved også tilbudet til allmennheten.

I enkelte deler av landet er det ønskelig å få iverksatt ytterligere konsolideringer for å oppnå mer bærekraftige institusjoner. Det pågår viktige prosesser i flere fylker, og fra statlig hold føres det en løpende dialog med involverte parter for å sikre framdrift og vurdere mulige løsninger.

Regjeringen har satt i gang arbeidet med ny museumsmelding som bl.a. skal gjennomgå situasjonen for sektoren i lys av museumsreformen og se på fremtidsutfordringer og muligheter for utvikling av museumssektoren, jf. nærmere omtale under programkategori 08.20.

Museene skal gi både kunnskap og opplevelse. De skal være tilgjengelige for alle og være relevante og aktuelle samfunnsinstitusjoner som fremmer kritisk refleksjon og skaper innsikt. En aktiv formidling er derfor viktig både i et demokratisk perspektiv og i et allment kulturperspektiv. Det siste tiåret har formidlingsaktiviteten ved museene økt betydelig. Dette gjelder både økning i besøk og utvikling av ulike andre publikumsaktiviteter som bl.a. teaterforestillinger, konserter og seminarer. Museene er en viktig møteplass for et bredt sammensatt publikum. Flere museer har behov for mer og bedre arealer til formidling; mange museer arbeider med planer for nye og bedre helårs utstillingsarenaer.

For å beholde og ytterligere øke sitt publikum må museene ha en enda tydeligere satsing på gode formidlingsstrategier. God formidling forutsetter institusjoner som har en kvalifisert tilnærming til både formidlingsoppgavene, kunnskapsutviklingen og bevaringsfunksjonene.

Forskning og kunnskapsutvikling anses som en av de sentrale oppgavene ved norske museer. For at museene kan drive meningsfull innsamlings-, dokumentasjons- og formidlingsvirksomhet, må de utvikle et faglig grunnlag som er etablert gjennom egen forskning. Det er stadig flere museer som har planer og strategier for å løfte den vitenskapelige kompetansen i institusjonene. Mange museer arbeider tett med andre forskningsmiljøer.

Formidling, forskning og kunnskapsutvikling baserer seg på det materielle grunnlaget som samlingene representerer. Dette betinger at samlingene forvaltes på en god og gjennomtenkt måte, med planer for utvikling og oversikt over tilstand, omfang og kvalitet. Det er viktig å utvikle museenes samlingsplaner for å integrere samlingsarbeidet tettere med forsknings- og formidlingsarbeidet. Flere museer har utfordringer knyttet til forvaltning av samlingene. Gode magasiner, tilgang til konserveringstjenester og håndverkere som mestrer gamle teknikker og ferdigheter, er knapphetsfaktorer.

Helhetlig vurdering av museumsreformen

Vedtak nr. 486, 7. mars 2017

«Stortinget ber regjeringen om å gjennomføre en helhetlig vurdering av museumsreformen så langt og synliggjøre framtid utfordringer i et helhetlig tilbud.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er representantforslag 13 S (2016–2017). Forslaget ble fremmet av stortingsrepresentantene Hege Haukeland Liadal, Svein Harberg, Geir Jørgen Bekkevold, Ib Thomsen og Rasmus Hansson.

I samarbeid med museumsseksjonen i Norsk kulturråd er Kulturdepartementet i gang med å sammenstille eksisterende kunnskap og innhente ny kunnskap om museumsreformen så langt.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en museumsmelding som, i lys av museumsreformen, skal gjennomgå situasjonen for museumssektoren, inkludert de samiske museene. Meldingen vil også drøfte framtid utfordringer og muligheter for museene, jf. Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft. Kulturpolitikk for framtida*.

Museumsmelding

Museumsmeldingen skal bygge på de overordnede politiske føringerne fra stortingsmeldingen om kultur, Meld. St. 8 (2018–2019). I regjeringsplattformen fremgår det at regjeringen vil gjennomgå statlige virkemidler og finansiering av museene etter konsolideringsprosessen for å sikre forutsigbare rammer. I museumsmeldingen skal situasjonen for sektoren gjennomgås i lys av museumsreformen, og meldingen vil se på framtidsutfordringer for sektoren som helhet. Meldingen skal gjennomgå status for det norske museumslandskapet i dag, inkludert museene under Sametinget, med aspekter som profesjonalisering, digitalisering, eierskapsstrukturer, bygg, økonomi, museenes ulike samfunnsoppdrag og -roller samt museenes kjerneoppgaver. Meldingen skal slik oppsummere museumsreformens effekt på sektoren. Samtidig skal meldingen peke framover og se på muligheter og utfordringer for fornyelse og utvikling av museene inn i en ny tid.

Kunst og kultur

Regjeringens mål er et kulturliv hvor et mangfold av aktører gir varierte opplevelser til flest mulig. Regjeringen vil styrke det frie feltet innen kunst og kultur, med særlig vekt på publikumsrettede tiltak. Kunstnere og kulturarbeidere skal ha gode og forutsigbare ordninger, og det skal legges til rette for at flere kan skape sin egen arbeidsplass. Regjeringen vil satse på kulturell innovasjon og overgang til nye plattformer og formater. Kulturinstitusjoner som bidrar til å styrke det kulturelle mangfoldet, er særlig prioritert.

- Regjeringen vil at en større andel av befolkningen skal få ta del i, og oppleve gode kulturopplevelser. I 2019 har Kulturdepartementet fordelt til sammen 18 mill. kroner på ulike tiltak og prosjekter på kulturområdet, som skal stimulere til mangfold, integrering og bekjempelse av fattigdom. Regjeringen foreslår i 2020 å fordele til sammen 24,5 mill. kroner til ulike institusjoner og aktører som har søkt om midler til å gjennomføre prosjekter og tiltak på dette området. Fordelingen av disse midlene framgår av omtalen under de enkelte budsjettkapitlene.
- Regjeringen vil videreføre og styrke gode og langsiktige stipend- og vederlagsordninger for kunstnere. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til kunstnerstipendene med nær 22 mill. kroner, hvilket gir rom for å opprette 32 nye arbeidsstipender og 5 nye langvarige stipender for kunstnere. Størrelsen på stipendene foreslås økt med nær 8 600 kroner, en økning på 3,2 pst. I tillegg foreslås bevilgningene til vederlagsordningene for kunstnere økt, blant annet som følge av at det er inngått en ny avtale om bibliotekvederlaget.
- Regjeringen vil legge til rette for profilering og økt eksport av norsk kunst og kultur gjennom gode insentivordninger. Derfor foreslår regjeringen å øke støtten til medlemsorganisasjonene som inngår i nettverket Norwegian Arts Abroad. Økningen er fordelt på NORLA (4 mill. kroner), Office for Contemporary Art Norway (1 mill. kroner), Music Norway (1 mill. kroner), Danse- og teatersentrum (0,5 mill. kroner), Norwegian Crafts (0,5 mill. kroner) og Norsk filminstitutt (1 mill. kroner).

Museer og visuell kunst

Regjeringen vil vektlegge mangfoldet av kulturarv i Norge og legge til rette for formidling og bevaring av kulturarv i museene.

- Utover dette er det i forslaget innarbeidet økt driftstøtte på 7 mill. kroner til Lillehammer museum som er tillagt et forvaltnings- og formidlingsansvar for Postmuseets samlinger. Videre foreslås tilskuddet til Vest-Agder-museet økt med 5 mill. kroner for å sikre varig drift, vedlikehold og formidling av veteranskipet D/S Hestmanden. I tillegg er det foreslått å øke tilskudd til flere museer for å dekke økte driftsutgifter ved museenes nye bygg eller formidlingsarenaer, samt særskilte økninger til enkelte museer for å styrke deres arbeid med mangfold og inkludering.

Oversikt over budsjettforslaget for 2020

	Kulturformål				
320	Norsk kulturråd	1 178 327	1 208 106	1 239 820	2,6
321	Kunstnerformål	526 223	556 605	593 990	6,7
322	Bygg og offentlige rom	214 950	366 607	368 280	0,5
323	Musikk og scenekunst	2 825 246	2 921 507	2 995 834	2,5
325	Allmenne kulturformål	477 038	362 989	365 265	0,6
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	826 135	853 612	966 900	13,3
327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.			89 160	
328	Museum og visuell kunst	1 622 970	1 864 415	2 204 645	18,2
329	Arkivformål	425 727	425 021	457 897	7,7
	<i>Sum kategori 08.20</i>	<i>8 096 616</i>	<i>8 558 862</i>	<i>9 281 791</i>	<i>8,4</i>

Digitalisering av kulturarv

Ved Nasjonalbibliotekets avdeling i Mo i Rana vil det i 2020 finne sted en vesentlig oppbygging av kapasiteten for digitalisering og arbeidet med å sikre kildemateriale fra både bibliotek-, arkiv- og museumssektoren. Økningen i antall ansatte nødvendiggjør en videre utvikling av de bygningsmessige rammene for Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana – både med midlertidige løsninger i en overgangsfase og permanente bygninger som sikrer langsiktigheten i dette arbeidet. Utvidelse av fjellhallene med sikringsmagasiner er under gjennomføring.

Regjeringen foreslår 35 mill. kroner i økt bevilgning til Arkivverket for å utvikle nye nasjonale fellesløsninger for å langtidsbevare digitale arkiver og gjøre tilgjengelig digitalt skapte arkiver. Dette er antatt å koste i alt 140 mill. kroner og planlegges gjennomført over fire år. I utviklingsarbeidet vil Arkivverket samarbeide med relevante aktører. Viktige siktemål vil være å forebygge tap av digital dokumentasjon, mer fleksibel håndtering av nye typer digitale arkiver, legge til rette for integrering i nasjonale felleskomponenter, øke tilgangen til arkivene for alle innbyggere uavhengig av bosted, øke muligheten for å koble sammen informasjon og dermed produksjon av ny kunnskap, legge til rette for bruk av ny teknologi i analyser av store datamengder samt bedre informasjonssikkerhet og personvern.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Høsten 2020 åpner det nye Nasjonalmuseet på Vestbanen i Oslo. Dette gir helt nye muligheter for formidling av et bredt spekter av visuelle kunstuttrykk. Samtidig etablerer dette helt nye rammer for optimal bevaring av nasjonale kunstsatter. Nasjonalmuseet vil i året som kommer stå overfor omfattende logistiske utfordringer i forbindelse med flyttingen av samlingene fra nåværende bygninger og magasiner til den nye bygningen. Det samlede utstillingsarealet utgjør om lag 13 000 kvm, der det vil bli utstilt om lag 6 000 enkeltobjekter fra samlingene.

Nasjonale kulturbygg

Både museer og andre kulturinstitusjoner trenger bygninger og annen infrastruktur som gir tidsmessige rammer både til formidling og andre funksjoner. Tilskuddsordningen for nasjonale kulturbygg bidrar med statlige investeringstilskudd til bygninger og lokaler som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon. I tillegg til allerede vedtatte prosjekter foreslås det iverksatt ytterligere tiltak med god geografisk fordeling.

Utvikling av museumssektoren

Kulturrådet innhenter årlig rapportering og statistikk for museene og har i 2018 også beskrevet utviklingstrekk på nasjonalt nivå og vurdert hvert museum. De faglige vurderingene ble aktivt brukt i dialog med og utvikling av museene, både av Kulturrådet, Kulturdepartementet og museene selv. Kulturrådet bidro også til å utvikle museumssektoren gjennom tildeling av flerårige prosjekt- og utviklingsmidler, gjennom å arrangere fagdager, utgi publikasjoner og gjennom annet museumsfaglig arbeid.

Kulturrådets tre utviklingsprogrammer for perioden 2018–2020 tar tak i tre sentrale og gjennomgående utfordringer for den norske museumssektoren: behovet for økt digitalisering og digital tilgjengeliggjøring av museenes samlinger, museenes endrede makt- og ansvarsrolle i samfunnet, og øke forskningsinnsatsen i norske museer. Gjennom programmene ga Kulturrådet i 2018 tilskudd på totalt 20,4 mill. kroner til 23 ulike utviklingsprosjekter. 10 av de tildelte prosjektene var i regi av faglige museumsnettverk, med samlet nedslagsfelt i alle landets fylker. Prosjektene skal ha overføringsverdi, slik at de også bidrar til bred utvikling av

museumssektoren. Dette har bidratt til økt samarbeid, bedre infrastruktur og kompetanseheving i museene.

Kulturrådet forvalter også sikringsmidler til museene, og her ble det i 2018 tildelt 8,9 mill. kroner fordelt på 52 ulike prosjekter. Midlene bidrar til økt sikkerhet for kulturarvsmateriale i museene, gjennom forebyggende arbeid og økt planmessighet i sikringsarbeidet.

Mengden digitalt tilgjengelig kulturarv for museene øker. 794 000 gjenstander og 1 560 000 fotografier var tilgjengelige digitalt i 2018. Dette er en økning på 136 000 fotografier og 132 000 digitalt tilgjengeliggjorte gjenstander sammenlignet med året før.

Kulturrådets oversikt viser at museene har høy formidlingsaktivitet og stabile eller økende besøkstall, at samlingsforvaltningen preges av økende grad av planmessighet og bedret oversikt over samlingene, og at forskningsaktiviteten øker.

Internasjonalt samarbeid på kulturfeltet

Kulturrådet har som mål å styrke det internasjonale samarbeidet på kulturfeltet og bidra til samarbeid og utveksling innenfor hele Kulturrådets virkeområde. Kulturrådet har i 2018 særlig arbeidet med Kreativt Europa og EØS-midlene, med UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven og bidratt til økt samarbeid og utveksling gjennom prosjektet *Inkluderende kulturliv i Norden*.

Kulturrådet har også hatt ansvaret for å koordinere arbeidet med EU-programmet Kreativt Europa i Norge, og i 2018 har elleve samarbeidsprosjekter med norske partnere fått støtte gjennom dette programmet. I tillegg fikk tre prosjekter støtte gjennom den spesielle utlysningen i anledning Kulturarvåret 2018.

Gjennom EØS-midlene får norske kunstnere og kulturaktører muligheten til å samarbeide med utenlandske partnere. Kulturrådet har i 2018 arbeidet med utforming av programmene for neste periode, der det legges sterkere vekt på publikumsutvikling, entreprenørskap og regional utvikling enn tidligere. Gjennom ordningen for norsk-islandske kulturprosjekter som Kulturrådet forvalter ble det tildelt 1,7 mill. kroner fordelt på 24 prosjekter.

Kulturrådet var i 2018 prosjektleder for det treårige nordiske prosjektet *Inkluderende kulturliv i Norden*. Prosjektet har identifisert flere utviklingstrekk som vil ligge til grunn for det videre arbeidet med mangfold og inkludering i den nordiske kultursektoren. Det er behov for tettere samarbeid med utveksling av erfaringer på forvaltningsnivå mellom landene og for å stimulere kulturfeltets egne initiativer.

Bevilgningsforslag 2020

Det er foreslått en bevilgning på 290,6 mill. kroner til nasjonale kulturbygg i 2020. I tillegg foreslår departementet en tilsagnsfullmakt på 768,3 mill. kroner utover bevilgningen for 2020, jf. forslag til vedtak III. Forslag til fordeling av bevilgning og nye tilsagn framgår av tabell og omtale nedenfor:

Tabell 1.1 Nasjonale kulturbygg – fordeling av bevilgning og nye tilsagn

(i mill. kroner)					
Prosjekter	Vedtaksår	Samlet tilsagn	Tidl. bevilget	Bevilgn. forslag 2020	Gjenstår til senere år
Munchmuseet, nybygg i Bjørvika, Oslo	2014	605	300	100	205
Dalane folkemuseum, Jøssingfjord vitenmuseum, Nedre Helleren kraftstasjon	2015	26	20	6	0
Museum Stavanger, nybygg Norsk grafisk museum, Stavanger	2016	30	27	3	0
Bergen kommune, ombygging av Sentralbadet i Bergen til scenekunsthuss	2017	230	160	15	55
Museene i Sør-Trøndelag, nytt museumsanlegg ved Orkla industrimuseum	2017	35	17	5	13
Østfoldmuseene, <i>Nye Væveri av 1907</i> – fellesmagasin Halden	2018	9	5	4	0
Norsk Folkemuseum, rehabilitering av <i>Bybygg</i> , fase 3	2018	10	4	6	0
Anno museum, dokumentasjonssenter på Elverum	2018	90	11	12	67
Mjøsmuseet, oppføring av gjenstandsmagasin	2018	4,4	2,9	1,5	0
Telemark museum, nytt museumsbygg i Brekkeparken i Skien	2018	45	10	10	25
Vinje kommune / Nynorsk kultursenter – tilbygg Vinjesenteret	2018	8,4	3,1	2	3,3
Sørlandets kunstmuseum – <i>Kunstsiloen</i>	2018	175	10	50	115
Stavanger kommune – <i>Nye Tou Scene</i> , byggetrinn 2	2018	13,3	7,3	3	3
Hardanger og Voss museum, ny basisutstilling ved Voss folkemuseum	2018	4	2	2	0
Sunnmøre museum, ombygging av <i>Borgundgavlen</i>	2018	3,9	2	1,9	0
Teater Avant Garden, Rosendal – scenekunsthuset i Trondheim	2018	7,5	4	3,5	0
Helgeland museum, nytt museumsanlegg i Sjøgata i Mosjøen	2018	32,5	5	8	19,5
Vadsø kommune/Varanger museum Vadsø museum, ombygging av NRK-bygg til kvenmuseum	2018	43	10	7	26

Østfoldmuseene – ombygging av <i>St. Olavs Vold</i> arbeiderbolig, Sarpsborg		11,8	0	2	9,8
Museene i Akershus – <i>Viken bygningsvernsenter</i> ved Follo museum, Drøbak		16	0	3	13
Norsk Industriarbeidermuseum – museumsbygg over tungtvannskjelleren på Vemork		11	0	5	6
Dalane Folkemuseum – formidling i <i>Jøssingfjord Vitenmuseum</i> og <i>Hellerenhusene</i>		10	0	1	9
Museum Stavanger, fornying av basisutstillinger ved gamle Stavanger Museum		11,2	0	4,4	6,8
Bymuseet i Bergen – <i>Bryggens Museum</i> , rehabilitering og oppgradering		16	0	4	12
Museum Vest – <i>Bergens Sjøfartsmuseum</i> , modernisering av museumsbygg		6	0	3	3
Sunnhordland museum – <i>Nye Sunnhordlandstunet</i> , fornying av administrasjonssenteret		15,2	0	5	10,2
Musea i Sogn og Fjordane – fellesmagasin i Angedalen, Førde		40	0	8,3	31,7
Kristiansund kommune – nye lokaler for Operaen i Kristiansund og Nordmøre museum		150	0	15	135
Sum prosjekter med tilsagn		1 659,2	600,3	290,6	768,3

Nye prosjekter foreslått på posten Nasjonale kulturbygg

Østfoldmuseene – ombygging av St. Olavs Vold arbeiderbolig, Sarpsborg

Foreslått tilsagn: 11,8 mill. av et totalbudsjett på 35,4 mill. kroner

Østfoldmuseene vil istandsette den fredede teglbygningen St. Olavs Vold ved Borgarsyssel museum i Sarpsborg. Bygningen ble oppført i 1840-årene for ansatte ved Borregaard fabrikker, og består av i alt 20 boliger med ett rom og kjøkken. Bygget skal brukes som arena for formidling av regionens rike arbeider- og gründerhistorie, med mål om å stimulere unge til utdanning og fremtidig verdiskapning.

Museene i Akershus – Viken bygningsvernsenter ved Follo museum, Drøbak

Foreslått tilsagn: 16 mill. av et totalbudsjett på 28 mill. kroner

Museene i Akershus vil i samarbeid med Østfoldmuseene bygge opp et kompetanseverksted som skal være en felles arena for tradisjonshåndverk og bygningsvern for hele regionen. Utgangspunktet er det eksisterende bygningsvernsenteret ved Follo museum i Drøbak. Verkstedet skal være en møteplass og formidlingsarena for materiell og immateriell kultur innenfor ulike håndverksfag. Det er en forutsetning for det statlige tilskuddet at også den omsøkte finansieringsandelen fra fylkeskommunen innvilges.

Norsk Industriarbeidermuseum – sikrings- og formidlingsbygg over tungtvannskjelleren på Vemork

Foreslått tilsagn: 11 mill. fra KUD (og 11 mill. fra KLD) av et totalbudsjett på 60 mill. kroner

Norsk Industriarbeidermuseum på Rjukan i Telemark vil etablere et sikrings- og formidlingsbygg over restene av Norsk Hydros hydrogenfabrikk på Vemork. Anlegget ble brukt av tyskerne under 2. verdenskrig til å produsere tungtvann til bruk i utviklingen av atombomber, og ble sprengt av norske sabotører i 1943. Disse hendelsene skal synliggjøres gjennom en industriarkeologisk utgraving av tungtvannskjelleren. Regjeringen foreslår å bidra med til sammen 22 mill. kroner fordelt mellom Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet, der hvert departement bidrar med 11 mill. kroner hver.

Dalane Folkemuseum – formidling i Jøssingfjord Vitenmuseum og Hellingen-husene

Foreslått tilsagn: 10 mill. av et totalbudsjett på 31 mill. kroner

Jøssingfjord Vitenmuseum ønsker å synliggjøre sammenhengen mellom natur, mennesker og teknologi i Jøssingfjord og Dalane, samt å formidle dette på måter som vekker interesse for realfag blant barn og unge. Museet skal formidle både naturvitenskap og kulturhistorie, med fokus på geologi og bergverk. Like ved det nye museumsbygget ligger den gamle husmannsplassen Hellingen under en fjellhammer, med trehus som trenger bedre tilrettelegging for formidling til besøkende.

Museum Stavanger, fornying av basisutstillinger ved gamle Stavanger Museum

Foreslått tilsagn: 11,2 mill. av et totalbudsjett på 30 mill. kroner

Museum Stavanger ønsker å fornye basisutstillingene i den naturhistoriske avdelingen av gamle Stavanger museum samt i Stavanger maritime museum. De to nye utstillingene vil komplementere hverandre og formidle historier som til sammen bidrar til en bedre forståelse av endringsprosesser i klimaet, miljøet og samfunnet, særlig rettet mot de oppvoksende generasjonene.

Bymuseet i Bergen – Bryggens Museum, rehabilitering og oppgradering

Foreslått tilsagn: 16 mill. av et totalbudsjett på 26,5 mill. kroner

Bymuseet i Bergen viser til store behov for rehabilitering og oppgradering av sin avdeling ved Bryggens Museum. Prosjektet omfatter bl.a. rehabilitering av betongfasader, legging av nytt tak, utskiftning og oppgradering av teknisk infrastruktur samt universell tilrettelegging. Moderne energiøkonomiske og bærekraftige løsninger for oppvarming og ventilasjon vil gi bedre forhold for ansatte og besøkende.

Museum Vest – Bergens Sjøfartsmuseum, modernisering av museumsbygg

Foreslått tilsagn: 6 mill. av et totalbudsjett på 23 mill. kroner

Bergens Sjøfartsmuseum er fra 2019 konsolidert inn som en avdeling under Museum Vest. Sjøfartsmuseets bygg nærmer seg 60 år og er i hovedsak i original utførelse fra åpningsåret. Det er avdekket betydelige behov for oppgraderinger og tiltak for å sikre et funksjonelt og forsvarlig museumsanlegg. Behovene innbefatter bl.a. oppgradering av yttertak og sørvegg, nye himlinger, gulv og heis i utstillingsarealene, og renovering og sikring av vinduer samt nytt ventilasjonsanlegg i administrasjonsfløyen.

Sunnhordland museum – Nye Sunnhordlandstunet, fornying av administrasjonssenteret

Foreslått tilsagn: 15,2 mill. av et totalbudsjett på 46,5 mill. kroner

Sunnhordland museum viser til store behov for nye administrasjons-, utstillings- og formidlingslokaler ved sin hovedarena på Leirvik på Stord. Planen er å rehabilitere og utvide eksisterende bygg for å sikre universell utforming og tilgang for alle, etablere forsvarlige magasinforhold for gjenstandssamlingene samt gi bedre forhold for både ansatte og besøkende.

Musea i Sogn og Fjordane – fellesmagasin i Angedalen, Førde

Foreslått tilsagn: 40 mill. av et totalbudsjett på 65 mill. kroner

Musea i Sogn og Fjordane har kjøpt en eskefabrikk i Angedalen utenfor Førde sentrum i den hensikt å bruke lokalene som fellesmagasin. Prosjektet skal utnytte eksisterende fabrikkbygg i størst mulig grad, med vekt på økonomi og bærekraft, og sikre gode og moderne oppbevaringsforhold for museets samlinger. Magasinet skal også inneholde en seksjon med formidlingsopplegg for publikum.

Foreslått tilsagn: 150 mill. av et totalbudsjett på 450 mill. kroner

Dette prosjektet vil sikre nye, samlokaliserte lokaler for både Operaen i Kristiansund AS og Stiftelsen Nordmøre museum. Begge er institusjoner som mottar årlig driftstilskudd fra Kulturdepartementet, og begge har uttrykt betydelige behov for nye, moderne lokaler. Det nye bygget ligger i Kristiansund sentrum og vil i tillegg inneholde arealer for kulturskole og bibliotek. Hele byggeprosjektet har en kostnadsramme på 690 mill. kroner, men den delen av prosjektet som inngår i beregningsgrunnlaget for statstilskuddet har en kostnadsramme på 450 mill. kroner. Prosjektet forventes å gi både operaen og museet økt kapasitet og kvalitet, bredere og mer variert tilbud, samt økt produksjon og styrket publikumskontakt.

Poster på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett – statlige byggeprosjekter

Videreføring av igangsatte prosjekter – status

Nasjonalmuseets nybygg på Vestbanen

Stortinget vedtok igangsetting av prosjektet i juni 2013. Aktiviteter som ble gjennomført på byggeplassen i 2018, har hatt hovedvekt på innvendige arbeider, de store tekniske entreprisene, fasadearbeider som muring og vindusmontering og igangsetting av utomhusarbeider.

Utgiftene til byggeprosjektet til Nasjonalmuseets nybygg på Vestbanen bevilges på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 2445, post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter.

Utgiftene til løst brukerstyr i det nye museet bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Statsbygg organiserer og styrer brukerstyrsprosjektet som en integrert del av byggeprosjektet, men likevel slik at det framgår at selve byggeprosjektet og brukerstyrsprosjektet finansieres over separate budsjettposter.

Byggeprosjektet gjennomføres innenfor husleieordningen i staten, og etter ferdigstillelse vil bygningen eies og forvaltes av staten ved Statsbygg. Prosjektet skal etter planen ferdigstilles i 2019, og Nasjonalmuseet vil starte innflytting i museet i løpet av 2019. Budsjettforslag om bevilgning til å dekke utgiftene til kostnadsdekkende husleie og økte kostnader for museumsdriften er fremmet over kapittel 328, post 70.

Fjellanlegget i Mo i Rana

Stortinget vedtok i desember 2016 igangsetting av prosjektet i 2017. Prosjektet er i gjennomføringsfase og skal etter planen ferdigstilles andre halvår 2021. Aktiviteter som ble

gjennomført i 2018, har hatt hovedvekt på detaljprosjektering og sprenging og sikring av nye bergrom i fjellet.

Utgiftene til byggeprosjektet for nytt sikringsmagasin for Nasjonalbiblioteket og nytt magasin for Arkivverket i Mo i Rana bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 2445, post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter.

Norsk helsearkiv på Tynset

Stortinget vedtok i juni 2017 igangsetting av prosjektet i 2017. Hovedvekten av arbeidet for å oppføre og ferdigstille bygget foregikk i 2018. Det ble i 2018 også arbeidet med kontrahering og montering av lagringsløsning. Byggeprosjektet ble ferdigstilt første kvartal 2019.

Utgiftene til byggeprosjektet for Norsk helsearkiv på Tynset bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 2445, post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter.

Norsk helsearkiv ble etablert første halvår 2019, og ble offisielt åpnet 4. juni 2019. Forslag om bevilgning til drifts- og investeringsutgifter knyttet til Norsk helsearkivs drift i 2020, herunder kostnadsdekkende husleie, lønnsutgifter og løst brukerstyr og inventar, er fremmet over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett, kap. 704 Norsk helsearkiv, post 01 og 21.

Saemien Sijte

Stortinget vedtok i desember 2018 igangsetting av prosjektet om nybygg for Saemien Sijte i 2019. Prosjektet er i gjennomføringsfase og forventes å være ferdigstilt i andre halvår 2021.

Utgiftene til byggeprosjektet for nybygg for Saemien Sijte bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 2445, post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter.

I tråd med gjeldende prosedyre for samiske kulturbygg vil prosjektet realiseres som et ordinært prosjekt innenfor husleieordningen i staten. Dette innebærer at Statsbygg vil være byggherre, eier, forvalter og utleier av nybygget.

Rehabilitering av Nationaltheatret

Stortinget vedtok i forbindelse med 2018-budsjettet bevilgning til oppstart av forprosjektering av rehabilitering av Nationaltheatret. Kulturdepartementet har gitt Statsbygg i oppdrag å føre prosjektet fram til ferdig forprosjekt, og arbeidet ble igangsatt i andre halvår 2018. Når forprosjektet er ferdigstilt skal det gjennomgå ekstern kvalitetssikring KS2.

Utgiftene til forprosjektering av rehabiliteringen av Nationaltheatret bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, post 30 Prosjektering av bygg.

Utgiftene til prosjektering av teaterteknikk og brukerstyr bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Status for øvrige statlige byggeprosjekter

Det samiske nasjonalteatret Beaivváš har behov for nye lokaler. Regjeringen besluttet i 2018 å legge samlokalisering av Beaivváš og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino til grunn for videre planlegging av nybygg for disse virksomhetene. Statsbygg har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet igangsatt avklaringsfase for et alternativ med samlokalisering av Beaivváš og Samisk videregående skole og reindriftsskole. Avklaringsfasen skal etter planen ferdigstilles andre halvår 2019. Regjeringen vil komme tilbake med en vurdering av saken i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.

Nobels Fredssenter har i dialog med Kulturdepartementet uttrykt at dagens lokalisering ikke vil kunne gi institusjonen fullgode rammevilkår. Statsbygg har på oppdrag fra Kulturdepartementet satt i gang en utrednings- og forprosjektprosess for rehabilitering og tilpasning av Bankplassen 4 for Nobels Fredssenter. Det er lagt til grunn at prosjektet skal gjennomføres som et brukerfinansiert prosjekt innenfor husleieordningen i staten.

Kap. 328 Museum og visuell kunst

				(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Regnska p 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
70	Det nasjonale museumsnettverket	1 515 660	1 747 630	2 076 125
78	Ymse faste tiltak	107 310	116 785	128 520
	Sum kap. 0328	1 622 970	1 864 415	2 204 645

Budsjettforslag 2020

Post 70 Det nasjonale museumsnettverket

Bevilgningen på denne posten gjelder ordinært driftstilskudd til museer i Det nasjonale museumsnettverket. I 2020 omfatter museumsnettverket 61 enheter.

Stortinget har bedt regjeringen om å fremme forslag til framtidig organisering og drift av Norges Postmuseum, jf. nærmere omtale under del I, pkt. 3 *Oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak*. I tilskuddet til Lillehammer museum er det foreslått en økning på 7 mill. kroner for å sikre framtidig drift av Postmuseet.

Vest-Agder-museet har forvaltnings- og formidlingsansvar for veteranskipet D/S Hestmanden – museum over krigsseilernes viktige innsats i to verdenskriger. Skipet vil spille en viktig rolle i markeringen av at det i 2020 er 75 år siden slutten på andre verdenskrig. I

bevilgningsforslaget er det innarbeidet en økning på 5 mill. kroner til Vest-Agder-museet for å sikre varig drift, vedlikehold og formidling av veteranskipet.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design vil flytte inn i nybygget på Vestbanen i løpet av 2019. Det nye museet skal etter planen åpne for publikum høsten 2020, og i perioden fram mot åpningen skal museet gjennomføre prøvedrift, flytte virksomheten og samlingene og etablere de nye utstillingene. Byggeprosjektet oppføres innenfor husleieordningen i staten, og i 2020 vil det være helårseffekt på den kostnadsdekkende husleien. Det foreslås å øke tilskuddet til museet med halvårseffekt for kostnadsdekkende husleie og økte kostnader til museumsdriften i nybygget i 2020, jf. tidligere bevilget halvårseffekt fra 2019.

Byggeprosjektet er nærmere omtalt under kap. 322. Samlet foreslås det et tilskudd til Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design på 790,5 mill. kroner. Det er en økning på 280,6 mill. kroner fra 2019.

I tilskuddet til Museet Midt er det foreslått en økning på 1 mill. kroner knyttet til museets arbeid med utvikling av Trønderrockmuseet.

I bevilgningsforslaget er det innarbeidet 1 mill. kroner til Oslo Museum, 1,7 mill. kroner til Stiklestad Nasjonale Kultursenter og 0,3 mill. kroner til Nord-Troms Museum for å styrke museenes arbeid med mangfold og inkludering, jf. omtale under del I.

Det foreslås å øke tilskudd til flere museer for å dekke økte driftsutgifter ved museenes nye bygg eller formidlingsarenaer. Dette gjelder Nordlandsmuseet (Jektefartsmuseet), Sør-Troms Museum (Trondenes middelaldergård), Museum Nord (Hurtigrutemuseet), Jærmuseet (Vitenfabrikken og studiemagasin) og Norsk Folkemuseum (Bybygg).

Rindal kommune er fra 1. januar 2019 del av Trøndelag fylkeskommune. Nordmøre museum sa opp sin avtale med Rindal kommune om sin museumsavdeling i Rindal. Det legges til grunn at Nordmøre museums avdeling i Rindal integreres i Museene i Sør-Trøndelag fra 2020. På bakgrunn av dette flyttes det statlige tilskuddet til skimuseet fra Nordmøre museum til Museene i Sør-Trøndelag.

To av de nåværende enhetene – Sunnmøre museum og Kulturkvartalet i Ålesund – har fattet vedtak om konsolidering med virkning fra 1. september 2019. Den sammenslåtte museumsenheten endrer navn til Musea på Sunnmøre.

Nynorsk kultursentrum har i dag forvaltningsansvar for Vinje-fondet. Nynorsk kultursentrum har varslet om at ordningen ikke fungerer etter formålet. Det foreslås at Nynorsk kultursentrum disponerer de øremerkede midlene til andre formål innenfor sin virksomhet til å fremme bruken av nynorsk språk i media, samt andre tiltak rettet mot arbeid for nynorsk skriftkultur.

Tabell 1.2 Fordeling av bevilgningen, årsverk og besøkstall, sortert etter fylke

				(1 000 kr)
Museum	Årsverk 2018	Besøk 2018	Bevilget 2019	Forslag 2020

Galleri F15 (tidl. Punkt Ø)	12,8	21 431	12 700	13 040
Østfoldmuseene	73,6	85 743	30 800	30 630
MiA – Museene i Akershus	113,7	232 721	29 050	29 830
Henie Onstad Kunstsenter	19,8	89 206	12 960	13 305
Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	197,6	582 620 ¹	509 900	790 500
Norsk Folkemuseum	232,3	574 830	168 620	173 920
Norsk Teknisk Museum	68,9	216 015	33 445	33 340
Oslo Museum	40,8	86 017	14 335	14 720
Anno museum	130,7	195 167	65 000	66 750
Gudbrandsdalsmusea	13,6	71 935	4 745	4 875
Lillehammer museum	92,4	204 085	65 980	74 760
Mjøsmuseet	23,1	60 704	9 635	9 895
Randsfjordmuseet	22,0	30 969	7 705	7 910
Valdresmusea	18,9	48 936	11 020	11 315
Blaafarveværket	39,6	147 723	10 275	10 550
Drammens Museum for kunst og kulturhistorie	14,7	42 819	8 045	8 260
Norsk Bergverksmuseum	21,8	52 083	17 475	17 155
Buskerudmuseet	74,6	99 410	22 525	23 130
Preus museum	9,4	15 390	13 885	14 260
Vestfoldmuseene	70,5	145 674	37 960	38 980
Norsk Industriarbeidermuseum	43,8	93 532	19 480	20 005
Telemark Museum	44,9	53 613	15 370	15 780
Vest-Telemark Museum	20,6	32 056	7 085	7 275
Aust-Agder museum og arkiv	54,1	53 656	22 470	23 075
Næs Jernverksmuseum	7,4	13 906	2 520	2 590
Sørlandets Kunstmuseum	22,1	44 490	11 895	12 215
Vest-Agder-museet	56,3	122 266	22 840	28 445
Dalane Folkemuseum	17,8	42 939	3 745	3 845
Haugalandmuseet	18,6	33 747	5 785	5 940
Jærmuseet	79,7	222 373	19 170	20 535
Museum Stavanger	58,5	218 675	20 335	20 880
Ryfylkemuseet	17,6	29 328	6 155	6 320
Baroniet Rosendal	22,2	71 837	1 960	2 015
Bymuseet i Bergen	63,9	156 781	18 875	18 880
Hardanger og Voss museum	63,2	56 143	10 905	11 195
KODE Kunstmuseer og komponisthjem	75,7	266 980	26 430	27 140

Museum Vest, inkl. Bergens sjøfartsmuseum	58,7	215 997	18 640	19 135
Museumssenteret i Hordaland	45,8	28 903	12 120	12 445
Kraftmuseet (tidl. Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum)	16,7	22 875	6 935	7 120
Sunnhordland Museum	9,1	37 074	3 230	3 320
Musea i Sogn og Fjordane	55,0	64 294	37 580	38 595
Musea på Sunnmøre ²	44,7	160 026	23 425	24 055
Nordmøre museum	31,0	76 651	8 935	8 260
Nynorsk kultursentrum	24,2	31 795	20 500	21 050
Romsdalsmuseet	25,3	107 877	9 255	9 505
Museene i Sør-Trøndelag	221,0	296 446	126 100	130 415
Museet Midt	44,2	85 877	12 090	13 415
Stiklestad Nasjonale Kultursenter	62,7	175 466	26 280	27 685
Helgeland Museum	52,2	74 542	18 025	18 510
Museum Nord	50,9	238 127	21 410	22 635
Norsk Luftfartsmuseum	31,9	63 337	13 665	14 030
Nordlandsmuseet	45,6	67 444	16 545	17 990
Midt-Troms Museum	19,3	31 853	4 605	4 730
Nordnorsk Kunstmuseum	10,4	77 081	22 940	23 555
Nord-Troms Museum	6,8	12 405	4 290	4 605
Perspektivet Museum	8,5	29 534	3 660	3 760
Sør-Troms Museum	27,4	57 792	10 725	11 760
Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark	20,8	51 073	5 885	6 045
Varanger museum	26,8	43 024	14 070	14 450
Verdensarvsenter for bergkunst – Alta Museum	28,7	56 500	3 745	3 845
Svalbard Museum	12,0	51 460	1 895	1 950
Sum	2 936,9	6 673 253	1 747 630	2 076 125

¹ Museet hadde et totalt besøk på 630 243 i 2018. Besøktallet i tabellen (582 620) er oppgitt etter fratrukk av besøkende i andre museer hvor vandreutstillingen i regi av Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design har vært vist i løpet av 2018; dette for å unngå dobbelrapportering. Nedgangen i besøktallet er liten tatt i betraktning at Museet for samtidskunst stengte i september 2017 grunnet flytting til Vestbanen.

² Ny konsolidert museumsenhet for Kulturkvartalet og Sunnmøre museum. Tallene for Kulturkvartalet og Sunnmøre museum er oppført samlet.

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen skal dekke tilskudd til ymse faste tiltak på området museum, kulturvern og visuell kunst. Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2020 på posten, framgår av vedlegg 1.

I bevilgningsforslaget på posten er det innarbeidet en økning på 1,1 mill. kroner for å styrke virksomheten i regi av Kunstnernes hus.

Regjeringen foreslår videre å øke støtten til medlemsorganisasjonene som inngår i nettverket Norwegian Arts Abroad, jf. omtale under del I. Tilskuddet til Office for Contemporary Art Norway (OCA) foreslås økt med 1 mill. kroner for å styrke det internasjonale arbeidet. Tilsvarende foreslås også tilskuddet til Norwegian Crafts økt med 0,5 mill. kroner.

Seilskipet Statsraad Lehmkuhl, med hjemmehavn i Bergen, er det største og eldste av de tre skværriggerne på statsbudsjettet. I tilskuddet til seilskipet er det foreslått en økning på 6 mill. kroner for å håndtere større vedlikeholdskostnader og klargjøring av skipet før den store jordomseilingen i 2021–23, der bærekraftige norske interesser vil bli fremmet som ledd i FNs havsatsingstår.

Forvaltning

Museenes samlinger sikres og bevares best mulig samt gjøres tilgjengelige

Utviklingen av museenes samlingsforvaltning kjennetegnes av økende grad av planmessig virksomhet, bedre oversikt over samlingene, økende bruk av standarder/anbefalinger, kontrollert innsamling og marginal avhending. Hovedutfordringer er restanser innen digitalisering og tilgjengeliggjøring (spesielt foto), magasinkapasitet og vedlikeholdsetterslep (særskilt for antikvariske bygninger).

I hovedsak fortsatte den positive utviklingen innen museenes samlingsforvaltning i 2018. Museene er i ferd med å få på plass planverk for dette forvaltningsområdet og har i hovedsak kontroll på innsamlingen. Oversikten over samlingene er bedre. Selv om restansene for digitalisering og tilgjengeliggjøring fortsatt er store, har flere museer gjort positive framskritt gjennom konkrete mål og nye metoder. Oppbevaringsforholdene er fremdeles en utfordring mange steder, men det er en tydelig tendens at museene i større grad søker å løse disse utfordringene i fellesskap. Bygningsvernet er en stor ressursmessig utfordring, men flere museer har godt samarbeid med både myndigheter og private aktører. Til tross for disse positive tendensene er utfordringer innen samlingsforvaltning fortsatt store.

Stadig flere museer har gjennomgått samlingene med tanke på vurdering og prioritering. Samtidig tyder museumsundersøkelsen som ble gjennomført i 2018 på at det er relativt få museer som har gjennomført reelle prioriteringsprosesser, og avhendingen er fremdeles svært moderat. Flere museer har gjort positive framskritt innen registrering og digitalisering. Flere regionale fellestiltak, både innen samlingsforvaltning og magasinbygg, er en annen positiv tendens.

Mange museer har prioritert sikringsarbeidet og gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser som grunnlag for helhetlige sikringsplaner. 80 pst. av museene har vedtatte planer for sikring.

Også i 2018 var det et stort antall søknader til den statlige ordningen for sikringsmidler til museene, forvaltet av Norsk kulturråd. Museumsstatistikken viser stabile lave tall for tilfeller av brann og tyveri, men det er likevel behov for videre satsing på dette området.

Forskning

Museene forestår forskning og utvikler ny kunnskap

For 2018 oppgav 61 pst. av museene at de hadde forskningsplan. Det ble rapportert om 282 ansatte med forskningskompetanse, og antallet ansatte med doktorgrad øker. Det ble publisert 73 fagfellevurderte artikler i 2018. Forskning er langsiktig prosess der innsatsen ikke nødvendigvis gjenspeiles i årlig statistikk som viser ferdigstilt arbeid. Mange museer arbeider tett med andre forskningsmiljøer, og det ble rapportert om en økning av antallet formaliserte FoU-samarbeid i 2018.

Universell utforming

Ved nye museumsbygg stilles det krav til universell utforming, men bevaringshensyn og fredningsbestemmelser knyttet til historiske bygninger er en utfordring for museumssektoren når det gjelder fysisk tilrettelegging. Av museene med tilskudd fra Kulturdepartementet opplyste 91 pst. at én eller flere av museets formidlingsarenaer har tilrettelagte lokaler. Bare 64 pst. av museene oppgir at museet følger DIFIs retningslinjer for universell utforming av nettsider rettet mot allmenheten.

1.1.2 Fordeling av spilleoverskudd til kulturformål

Hovedfordelingen av spillemidler til kulturformål fastsettes av Kongen i statsråd etter at generalforsamlingen i Norsk Tipping AS er avholdt. Fordelingen for 2019 ble fastsatt ved kongelig resolusjon 10. mai 2019.

Tabell 1.3 Fordeling av spilleoverskuddet til kulturformål i 2019

	(i 1 000 kr)
Prosjekt- og utviklingsmidler på museumsfeltet	26 255

Prosjektmidler på arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet

Norsk kulturråd forvalter midlene som er avsatt til museumsfeltet. Midlene fordeles til sikringstiltak samt treårige utviklingsprogrammer for museumssektoren. Titlene på programmene for perioden 2018–2020 er *Digitalisering og digital samlingsforvaltning*, *Samfunnsrolle, makt og ansvar*, og *Forskning i museer*. Programmene skal bidra til utvikling av kunnskap, verktøy, tjenester og metodikk.

Omtale av klima- og miljørelaterte saker

Museumssektoren

Museenes bevarings- og formidlingsarbeid bidrar til å spre kunnskap om og opplevelse av sammenhenger og endringer i de natur- og kulturbaserte miljøer som omgir oss. Museumssektoren forvalter kulturminner i form av bygninger og anlegg. Museene rapporterer om ca. 5 000 kulturhistoriske bygninger i 2018. Et stort antall av disse er mangelfullt vedlikeholdt. Ikke minst har flere museer udekkede behov for ekstraordinært vedlikehold av sin bygningsmasse i lys av de globale klimaendringene. Dette ble også påpekt i *Rapport om museas møte med klimautfordringane* (2017) utført på oppdrag for de faglige museumsnettverkene Byggnettverket og Handverksnett.

Norsk kulturråd forvalter tilskuddsordningen for sikringstiltak ved museene. Over ordningen ble det for 2018 gitt tilskudd på om lag 8,9 mill. kroner til 52 sikringstiltak ved 29 museer. Det gis tilskudd til å forebygge ødeleggelse ved blant annet brann, tyveri, hærverk og naturskade.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Prioriteringer i budsjettet for 2020

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for Kommunal- og moderniseringsdepartementet er:

- Levende lokaldemokrati.
- En enklere hverdag.
- Trygge og gode boforhold.

Byggeprosjektet Campus Ås ferdigstilles i 2020. Byggeaktiviteten i statlige byggeprosjekter reduseres i 2020 sammenliknet med 2019, men er fortsatt på et høyt nivå. Regjeringen foreslår å starte opp nybygg for Vikingtidsmuseet og rehabilitering av Ila fengsel. Regjeringen foreslår også midler til å prosjektere Campus NTNU, Ocean Space Laboratories i Trondheim og nytt fengsel i Oslo. Videre foreslås det å øke bevilgningen til rehabilitering og vedlikehold av kulturhistoriske eiendommer. Rehabilitering av Rosenkrantzårnet skal prioriteres i 2020.

For å bidra til en enklere hverdag, fortsetter regjeringen arbeidet med å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor. Det skal legges til rette for innovasjon, omstilling og digitalisering. Regjeringen foreslår 707 mill. kroner til nye digitaliseringstiltak i 2020.

Post 50 Forskningsprogrammer

Regjeringen har fastsatt fem mål for Forskningsrådet. Målene er:

- Økt vitenskapelig kvalitet.
- Økt verdiskaping i næringslivet.
- Møte store samfunnsutfordringer.

- Et velfungerende forskningssystem.
- God rådgiving.

Målene er felles for alle departementene. Kunnskapsdepartementet har i samarbeid med departementene og Forskningsrådet utarbeidet et styringssystem for departementenes styring av Forskningsrådet. Samlet måloppnåelse for Forskningsrådets virksomhet i 2018 er omtalt i Kunnskapsdepartementets budsjettproposisjon for 2020.

Post 70 Diverse formål, kan overføres, kan nyttes under post 21

Bevilgningen skal dekke kontingenter og enkeltstående tilskudd med navngitt mottaker, som ikke hører naturlig inn under andre budsjettposter.

Budsjettforslag

Bevilgningen skal dekke Norges årlige kontingent for medlemskap i European Institute of Public Administration (EIPA), i European Centre of Employers and Enterprises providing Public Services and Services of general interest (CEEP) og i International Hydrographic Organization (IHO).

Bevilgningen skal videre dekke utgifter på 1,3 mill. kroner til oppfølging av handlingsplan mot antisemittisme. Midlene skal blant annet benyttes til sikkerhetstiltak og informasjonstiltak ved Jødisk Museum i Trondheim.

Post 30 Prosjektering av bygg, kan overføres

I 2018 ble bevilgningen i hovedsak benyttet til prosjektering av Vikingtidsmuseet på Bygdøy og Veksthuset på Tøyen ved Universitet i Oslo (UiO) og Nationalteatret. I tillegg ble bevilgningen benyttet til prosjektering av Odontologisk fakultet ved UiO og Tromsø museum ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet. Videre ble det benyttet midler til forprosjektet for rehabilitering ved Norges Handelshøyskole.

Budsjettforslag

I 2020 videreføres prosjekteringen av Tromsø Museum ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet med 23 mill. kroner. Det foreslås 4 mill. kroner til videreføring av forprosjekt for Odontologisk fakultet ved UiO. I 2018 startet prosjektering av rehabilitering av Nationalteatret. Det foreslås 78 mill. kroner til videre prosjektering. I tillegg foreslås det 39 mill. kroner til prosjektering av Campus NTNU og 35 mill. kroner til prosjektering av Ocean Space Laboratories.

Samlet foreslås det en bevilgning på 179 mill. kroner.

Post 31 Igangsetting av byggeprosjekter, kan overføres

I 2018 startet bygging av nytt livsvitenskapsbygg ved UiO, ny midlertidig vaktsentral for regjeringskvartalet og infrastruktur for nye boliger på Svalbard. Det har ikke blitt igangsatt nye byggeprosjekter i 2019.

Det foreslås 30 mill. kroner til nybygg for Vikingtidsmuseet ved UiO. Kostnadsrammen foreslås satt til 2 135 mill. kroner (prisnivå per 1. juli 2020). Prosjektet forventes ferdigstilt andre halvår 2025.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen på posten gjelder anskaffelse av brukerutstyr til byggeprosjektene i de tilfeller Statsbygg gis i oppdrag å prosjektere og anskaffe dette. Bevilgningen gjelder også brukerutstyr i byggeprosjekter som bevilges over kap. 2445 Statsbygg, fordi kostnader til brukerutstyr ikke husleieberegnes.

I 2018 ble midlene benyttet til brukerutstyr til det nye Nasjonalmuseet i Oslo, til nye bygg ved NMBU på Ås og livsvitenskap ved UiO. Videre ble midlene brukt til prosjektering av brukerutstyr til Nationaltheatret og Veksthuset ved UiO. Brukerutstyr til det nye Nasjonalmuseet i Oslo ferdigstilles for det vesentligste i 2019. Kostnadsrammene for brukerutstyrsprosjektene ved NMBU og livsvitenskap ved UiO er henholdsvis 1 209,1 mill. kroner og 1 185,3 mill. kroner (prisnivå per 1. juli 2020).

Budsjettforslag

Bevilgningene foreslås videreført til brukerutstyr for NMBU og Veterinærinstituttets nybygg på Ås, til nytt livsvitenskapsbygg ved UiO og til prosjektering av brukerutstyr for Nationaltheatret. Anslått behov er 676,6 mill. kroner til NMBU og Veterinærinstituttet, 40 mill. kroner til livsvitenskapsbygget og 10 mill. kroner til Nationaltheatret. Forventet ferdigstilling for prosjektene er henholdsvis tredje kvartal 2020, fjerde kvartal 2024 og andre kvartal 2021. Videre er det anslått et behov på 77 mill. kroner til slutføring av brukerutstyr til Nasjonalmuseet.

Det foreslås å bevilge 5 mill. kroner til brukerutstyr til nybygg til Vikingtidsmuseet ved UiO. Det foreslås en kostnadsramme på 268,6 mill. kroner (prisnivå per 1. juli 2020).

I tillegg foreslås det bevilgninger på 1 mill. kroner til prosjektering av brukerutstyr ved Campus NTNU og 20 mill. kroner til Ocean Space Laboratories.

Samlet foreslås det en bevilgning på 829,6 mill. kroner.

Post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, kan overføres

Posten dekker utgifter til oppstart av nye byggeprosjekter innenfor husleieordningen.

I 2018 ble det bevilget midler til oppstart av Svalbard Globale Frøhvelv, ny adkomsttunnel. I 2019 ble det bevilget midler til oppstart av nytt museumsbygg for Saemien Sijte i Snåsa, ny

energiløsning i regjeringskvartalet og forsterket fellesskapsavdeling ved Ila fengsel og forvaringsanstalt.

For 2020 foreslås det en bevilgning på 170 mill. kroner til forberedende sikkerhetsrelaterte arbeider i prosjekt nytt regjeringskvartal.

Videre foreslås det 17 mill. kroner til rehabilitering av Ila fengsel. Kostnadsrammen foreslås satt til 353 mill. kroner (prisnivå per 1. juli 2020). Prosjektet forventes ferdigstilt andre halvår 2022.

Samlet foreslås det en bevilgning på 187 mill. kroner.

Tabell 1.4 Ordinære byggeprosjekter – videreføring

	Oppstart	Avtalt ferdigstillelse	Kostnadsramme per 1.7.2020	Forslag 2020
Nytt museumsbygg for Saemien Sijte på Snåsa	2019	2021	126,2	29,8

Statsbygg kan fordele midlene på posten mellom de ulike prosjektene, avhengig av framdrift og likviditetsbehov for det enkelte prosjekt i 2020.

Ved Stortingets behandling av Prop. 114 S *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2019*, jf. Innst. 391 S (2018–2019), ble det vedtatt kostnadsramme for energiløsning for nytt regjeringskvartal.

Ved Stortingets behandling av Prop. 1 S (2016–2017) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet ble det vedtatt en samlet kostnadsramme for nye bygg for Arkivverket. Prosjektet omfatter et nybygg for Norsk helsearkiv på Tynset, som ble ferdigstilt i 2019, og et depotmagasin for Arkivverket i Nasjonalbibliotekets fjellanlegg i Rana. Det ble også vedtatt en kostnadsramme for bygging av nye sikringsmagasiner for Nasjonalbiblioteket i fjellanlegget i Rana. Depotmagasinet for Arkivverket gjennomføres samtidig med sikringsmagasinprosjektet for å utnytte synergieffektene med en felles prosjektorganisasjon og for å redusere kostnadene. For 2020 er det til sammen planlagt å bruke 220 mill. kroner til videreføring av prosjektene.

Ved Stortingets behandling av Prop. 129 S *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2017*, jf. Innst. 401 S (2016–2017), ble det vedtatt kostnadsrammer for nytt fengsel i Agder, avdeling Froland og avdeling Mandal. For 2020 foreslås det en bevilgning på 73,4 mill. kroner til avdeling Froland og 41,7 mill. kroner til avdeling Mandal.

Ved Stortingets behandling av Prop. 1S (2018–2019) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet ble det vedtatt kostnadsramme for nytt museumsbygg for Saemien Sijte i Snåsa. For 2020 foreslås det en bevilgning på 29,8 mill. kroner til videreføring av nytt museumsbygg.

Samlet foreslås det en bevilgning på 799,7 mill. kroner.

Tilskudd til Norsk Teknisk Museum

Det foreslås et tilskudd på 7,3 mill. kroner til Norsk Teknisk Museum. Telenor har avviklet sin støtte til Telemuseet. For å sikre bevaring av Telemuseets museale samlinger og kulturminner som dokumenterer norsk telehistorie fra 1855 og frem til i dag, og kompetansen Telemuseet har bygd opp om samlingene, er Norsk Teknisk Museum og Telemuseet slått sammen. Tilskuddet vil bidra til ta vare på samlingene og kompetansen på teleområdet.

Budsjettforslag

Som følge av endringene i departementsstrukturen og i ansvarsfordelingen mellom Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Samferdselsdepartementet, jf. Prop. 57 S (2018–2019), foreslås bevilgningen økt med 7,3 mill. kroner. Økningen skyldes flytting av tilskuddet til Norsk Teknisk Museum fra Samferdselsdepartementet og motsvares av et forslag om tilsvarende bevilgningsreduksjon under kap. 1300, post 75.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 7,3 mill. kroner til 15,3 mill. kroner

Tabell 1.5 Velferd, oppvekst og miljø

(i 1 000 kr)						
Tiltak/ordning	Dep.	Kat.	Kap./post	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Forslag 2020
Det nasjonale museumsnettverket ³	KUD	B	328/70	1 191 500	1 237 730	1 285 625

Samferdselsdepartementet

Regjeringa sine mål med samferdselspolitikken

Det overordna og langsiktige målet i samferdselspolitikken er eit transport- og kommunikasjonssystem som er sikkert, fremmer verdiskaping og bidreg til omstilling til lågutsleppsamfunnet. Fornyng og forbedring av transport- og kommunikasjonsinfrastrukturen i heile landet er ei viktig og prioritert oppgåve for regjeringa.

Regjeringas transportpolitikk er trekt opp i Meld. St. 33 (2016–2017) *Nasjonal transportplan 2018–2029*. Gode velferdstenester og konkurransekraft for næringslivet krev både ein moderne infrastruktur med høg kvalitet og effektive og sikre transportløysingar. Nasjonal transportplan 2018–2029 svarar på utfordringane og den heilt nødvendige omstillinga landet står overfor. Reduserte transportkostnader betrar konkurranseevna for næringslivet og legg til rette for ein velfungerande arbeidsmarknad over heile landet. Hovudprioriteringane i regjeringas budsjettforslag for Samferdselsdepartementet tek utgangspunkt i hovudmåla i Nasjonal transportplan:

- betre framkome for personer og gods i heile landet
- redusere transportulykker i tråd med nullvisjonen

- Redusere klimagassutsleppa i tråd med ei omstilling mot eit lågutsleppssamfunn og redusere andre negative miljøkonsekvensar.

For å nå måla har regjeringa i Nasjonal transportplan 2018–2029 lagt opp til ei statleg ramme på 933 mrd. 2017-kr for heile perioden. I tillegg er det lagt til grunn om lag 131 mrd. 2017-kr i bompengar. Samla utgjer dette om lag 1 064 mrd. 2017-kr i planperioden. Det gjennomsnittlege årlege nivået i statleg ramme blir på 77,7 mrd. kr, som er 37 pst. høgare enn saldert budsjett for 2017. Det inneber store ambisjonar for samferdselssektoren.

Stortingssesjonen 2017–2018

Istandsetting av Tinnosbanen

Vedtak nr. 646, 24. april 2018

«Stortinget ber regjeringen utrede de samfunnsøkonomiske gevinstene og kostnadene ved istandsetting av verdensarvobjektet Tinnosbanen enten til ren museumsbane eller til en jernbanestrekning som også kan transportere gods og tømmer.»

Dokumentene som ligger til grunn for vedtaket er representantforslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Sem-Jacobsen, Per Olaf Lundteigen og Siv Mossleth om å utrede de samfunnsøkonomiske gevinstene og kostnadene ved istandsetting av verdensarvobjektet Tinnosbanen enten til ren museumsbane eller til en jernbanestrekning som også kan transportere gods og tømmer, jf. Dokument 8:125 S (2017–2018) og Innst. 224 S (2017–2018).

I Prop. 1 S (2018–2019) opplyste Samferdselsdepartementet at det hadde bestilt en utredning fra Jernbanedirektoratet og ville komme tilbake til saken på egnet måte. Transport- og kommunikasjonskomiteen hadde i Innst. 13 S (2018–2019) ingen merknader.

Utredningen som Samferdselsdepartementet bestilte fra Jernbanedirektoratet i 2018, vil bli ferdig i løpet av 2019. Departementet vil deretter komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget 365,6 mill. kr til Jernbanedirektoratets driftsutgifter, herunder utgifter til lokomotivførerutdanningen og **Norsk Jernbanemuseum**. Reduksjonen fra saldert budsjett 2019 gjelder overføringen av deler av Norsk jernbaneskole fra Jernbanedirektoratet til Bane NOR SF fra og med 1. januar 2019, jf. Prop. 114 S (2018–2019) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2019* og Prop. 1 S (2018–2019).

Jernbanedirektoratet skal bidra til at jernbanesektoren drives effektivt, sikkert og miljøvennlig, til beste for samfunnet, passasjerene og vareeiere.

Posten omfatter Jernbanedirektoratets utgifter til:

- overordnet langsiktig utvikling av togtilbudet og jernbanens rolle i transportsystemet
- forvaltning av kjøp av persontransporttjenester med tog, bl.a. konkurranseutsetting

- forvaltning av kjøp av infrastrukturtenester fra Bane NOR, for drift og vedlikehold, planlegging og utbygging av jernbaneinfrastruktur
- forvaltning av statlige støtteordninger for ERTMS-ombordstyr i tog til eiere av togmateriell, støtteordning for sidespor mv. og tilskudd til godsoverføring fra vei til jernbane.

Offentlig fagskole for lokomotivførerutdanningen

Det settes av om lag 70 mill. kr til drift av Offentlig fagskole for lokomotivførerutdanningen.

Norsk jernbanemuseum

Det settes av om lag 34,5 mill. kr til drift av Norsk jernbanemuseum. Dette omfatter utgifter til drift av museet på Hamar, publikumsutstillinger, dokumentasjon og restaureringsvirksomhet.

Norsk jernbanemuseum har siden 1896 dokumentert jernbanens historie og betydning for utviklingen av det norske samfunnet. Museet tar vare på gjenstander som har vært typiske for norsk jernbane i forskjellige tidsepoker. Innenfor jernbanemuseets budsjett settes det av om lag 1 mill. kr til ordningen med prosjektstøtte til historiske jernbaneformål. Prosjektstøtten bygger opp om frivillig innsats for å bevare kulturminner i jernbanen, og ytes til museumsrelaterte enkeltprosjekter og tiltak, bevaring, restaurering mv.

Utstillinger og arrangementer ved Norsk jernbanemuseum har årlig i underkant av 30 000 besøkende.

Post 74 Tilskudd til kystkultur

Tilskudd til kystkultur har hittil vært dekket av bevilgningen på kap. 1360, post 01, men foreslås nå bevilget på en egen post. Det foreslås bevilget 10,5 mill. kr.

Formålet med tilskuddsordningen er å ivareta den maritime kulturarven, i det alt vesentlige gjennom å bidra til finansiering av Kystverkmusea.

Kystverkmusea ble åpnet i 2008 som et nettverkssamarbeid mellom Lindesnes Fyrmuseum, Jærmuseet, Sunnmøre Museum og Museum Nord. Modellen forutsetter at minimum 40 pst. av utgiftene til driften av den enkelte enhet, dekkes av lokale og regionale bidrag. Modellen er omtalt nærmere i St.prp. nr. 1 (2005–2006). I 2016 ble Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark innlemmet.

Kystverkmusea dokumenterer og formidler etatens historie i tråd med den overordnede målet om at Kystverkets kulturarv skal være grunnlag for kunnskap, opplevelse og verdiskaping.

Kap. 4360 Kystverket

				(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
02	Andre inntekter	23 766	12 300	12 700
	Sum kap. 4360	23 766	12 300	12 700

Justisdepartementet

Ansvarsområde og organisering

Justis- og beredskapsdepartementet har ansvar for institusjonar og ordningar som varetek rettane til enkeltmennesket. Justis- og beredskapsdepartementet har ansvar for rettsvesenet, kriminalomsorga, politi- og påtalemakta, redningstenesta og utlendingsmyndigheitene og har samordningsansvar for samfunnstryggleik og truslar mot rikets tryggleik. Ansvar for samordning av norsk politikk i polarområda og svalbardbudsjettet ligg òg til departementet. Samstundes har departementet forvaltningsansvaret for ei stor mengd lover og er klageinstans i mange forvaltningssaker.

Justis- og beredskapsdepartementet har forvaltningsansvar for om lag 150 lover. I tillegg til lovgiving for justissektoren omfattar dette den alminnelege delen av den offentlege retten og store delar av privatretten. «Med lov skal landet vårt byggjast, og ikkje med ulov øydast» heitte det i Frostatingslova. Eit godt lovverk må oppfylle mange krav. I fortalen til Jyske lov 1241 er dette skildra slik: «Lova skal vere ærleg og rettferdig, toleleg etter landets sedvane, passande og nyttig og så tydeleg at alle kan vite og forstå kva lova seier.» Lovgiving er eit viktig styringsverktøy, og i ein moderne rettsstat må det stillast høge krav også til kvaliteten på lovgivinga.

IKT-tryggleik

Politiet behandlar store mengder sensitiv informasjon, og god informasjonstryggleik er ein føresetnad for at oppgåvene kan løysast på ein effektiv og sikker måte. Politiet har etablert ei systematiske tilnærming til eigen informasjonstryggleik og gjennomfører ei rekkje tiltak for å beskytte informasjonen dei eig, f.eks. mot dataangrep, i samsvar med gjeldande krav og beste praksis. Arbeidet med IKT-tryggleiken i politiet er omfattande og samansett, og hausten 2018 vart det avdekt ytterlegare sårbarheiter i IKT-infrastrukturen og styringssystemet i politiet. Justis- og innvandringsministeren har i si fråsegn til Riksrevisjonens årlege revisjon av Justis- og beredskapsdepartementet og underliggjande verksemdar for 2018 (Dokument 1 (2019–2020)) gjort greie for politiets arbeid med IKT-tryggleik.

Kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten

				(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	17 482 94 8	18 016 64 8	18 622 61 6
21	Spesielle driftsutgifter	106 100	139 507	137 495
22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	12 381	9 189	9 436
23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	22 550	28 163	26 819
25	Retur av asylsøkere med avslag og andre utlendinger uten lovlig opphold, <i>overslagsbevilgning</i>	109 003	128 533	95 528
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	518 857	1 184 480	950 030
48	Tildeling fra EUs indre sikkerhetsfond (ISF), <i>kan overføres</i>			92 100
70	Tilskudd	89 500	72 383	66 446
71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	5 108	5 256	6 197
73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	191 626	184 000	236 635
	Sum kap. 0440	18 538 07 3	19 768 15 9	20 243 30 2

Post 71 Tilskudd til Justismuseet

- Løyvinga på posten dekker driftstilskot til Justismuseet – nasjonalt museum for politi, rettsvesen og kriminalomsorg. Justismuseet er ei stifting som er lokalisert i Trondheim.
- Det blir foreslått å flytte 800 000 kroner frå kap. 440, 430 og 420 til kap. 440, post 71, som følge av forventa auke i husleige i samband med ombygging av museet.
- Det blir foreslått ei løyving på 6,2 mill. kroner.

Driftsutgifter

Det blir forslått å flytte:

- 0,5 mill. kroner frå kap. 440, post 01, til kap. 440, post 71, for å bidra til finansiering av auka husleige i samband med ombygging av Justismuseet.

Klima- og miljødepartementet

Klima- og miljørelevante prioriteringar i statsbudsjettet

Klima- og miljøprofilen i statsbudsjettet omfattar innsats på heile miljøområdet, det vil seie innsats for å ta vare på naturmangfaldet og kulturminne- og kulturmiljø, medverke til auka friluftsliv, redusere forureining og dempe klimaendringar og negative effektar av klimaendringane.

Samla sett er styrkinga av budsjettet på om lag 1,9 mrd. kroner fordelt på fleire departement. I tillegg kjem regjeringa sine prioriteringar på Klima- og miljødepartementets budsjett på 309 mill. kroner.

For ei samla omtale av dei ulike departementas klima- og miljøpolitikk, sjå kapittel 8 i inneverande proposisjon. Alle departementa har òg ei eiga klima- og miljøomtale i sine respektive proposisjonar.

Viktige prioriteringar i statsbudsjettet for 2020 under Klima- og miljødepartementet:

	(i 1 000 kroner)
Tiltak	Utgifter
Grøn skipsfart – oppfølging av regjeringas handlingsplan	100 000
Styrke Nullutsleppsfondet for næringstransport	50 000
Tiltak for naturmangfald og friluftsliv	76 000
Forskning for omstilling til lågutssleppssamfunnet, teknologiutvikling for det grøne skiftet og vellykka klimatilpassing	35 000
Forskning, overvaking og kartlegging i Antarktis	9 300
Sikre stabil drift av observasjonsnettet til Meteorologisk institutt	12 000
Styrke Norsk kulturminnefond	10 000
Norsk Industrierbeidermuseum – sikrings- og formidlingsbygg over tungtvannskjelleren på Vemork (delt mellom KUD og KLD)	5 000
Styrka infrastruktur i Ny-Ålesund	12 000

Kulturminne og kulturmiljø

Midlane er retta mot tiltak som skal medverke til måloppnåing på kulturminneområdet, jf. resultatområde Kulturminne og kulturmiljø.

Kriterium for måloppnåing

Alle midlane på posten blir gitt til øyremerkte formål og disponerte til oppfølging av etablerte samarbeidsavtaler og målretta utviklingstiltak.

Tildelingskriterium

Tiltaka er prioriterte med utgangspunkt i nasjonale mål og prioriteringar innanfor resultatområde Kulturminne og kulturmiljø.

I 2020 blir det foreslått innanfor kulturminneområdet å gi tilskot til:

- Verdsarv-Unesco (4,3 mill. kroner)

Noregs internasjonale engasjement under verdsarvkonvensjonen vart ført vidare frå hausten 2016, som ei 6-årig samarbeidsavtale mellom Klima- og miljødepartementet og Unescos rådgivande organ IUCN og ICCROM. Samarbeidet er organisert som eit programsamarbeid – «World Heritage Leadership – A new capacity building programme of ICCROM and IUCN» – og byggjer vidare på pilotsamarbeidet som vart gjennomført i 2015/2016.

- Verdsarvsenter (13 mill. kroner)

Dei fem autoriserte verdsarvsentra ved Vestnorsk fjordlandskap, Geiranger, Vegaøyen Verdsarv, Bergkunsten i Alta, Alta museum, Røros bergstad og Circumferensen, og industri-arva Rjukan – Notodden, får på bakgrunn av autorisasjonsordninga som er fastsett av Klima- og miljødepartementet etter gitte krav til drift og innhald i sentra årlege driftstilskot. Den totale ramma for ordninga utgjer i 2020 13 mill. kroner. Frå og med 2019 vart ordninga styrkt med 1,5 mill. kroner, med sikte på autorisasjon og driftsstøtte til verdsarvsenter ved Urnes. Ordninga er bygd opp etter tilsvarande modell som gjeld for besøkssenter for naturinformasjon.

- Arbeid med brearkeologisk sikringsarbeid i Oppland (0,5 mill. kroner)

Brearkeologisk sikringsarbeid i Oppland fylkeskommune. Midlane til dette formålet går til sikring av dei kulturhistoriske verdiane som kan gå tapt ved at funn som kjem fram ved smelting av snøfonner og isbrear blir utsette for nedbryting. Den globale oppvarminga fører til at isen i høgfjellsområda gradvis smeltar. Frå 2011 har eit brearkeologisk sikringsprogram, under leiing av Kulturarveininga ved Oppland fylkeskommune, berga arkeologiske funn frå isen. Det brearkeologiske sikringsprogrammet i Oppland har sidan 2006 samla inn meir enn 2000 funn frå 50 funnstader, noko som utgjer meir enn halvparten av funna globalt, og meir enn 85 pst. nasjonalt. Dei arkeologiske funna frå isen gir eit sjeldan blick inn i ei fortidsverd. Nasjonale og internasjonale klimaaktørar samarbeider rundt koplinga mellom funna og klima i fortid og notid.

- Kulturminnedagen (0,4 mill. kroner)

Noregs Kulturvernforbund er ein paraplyorganisasjon for frivillige organisasjonar som arbeider innanfor områda historie og kulturminnevern. Noregs Kulturvernforbund har koordineringsansvaret for den årlege markeringa av Kulturminnedagen og tilskotet går til dette formålet.

- Fortidsminneforeininga (5 mill. kroner)

Fortidsminneforeininga er landets eldste kulturvernorganisasjon, stifta i 1844 og har som mål å sikre verneverdige bygnings- og kulturmiljø. Foreininga er ein stor eigedomsforvaltar. Foreininga eig eigedommar rundt omkring i landet, blant dei åtte stavkyrkjer, Steinvikholm festning, to mellomalderloft, to gardar på Røros og lystgarden Vøienvolden i Oslo. Dei fleste av eigedommane er opne for publikum, og foreininga driv ei form for museumsverksemd. Foreininga får 5 mill. kroner øyremerkt museumsdrift.

- Overføring av statens eigedommar på Røros (8,2 mill. kroner)

Forvaltninga av statens eigedommar, som vart kjøpt i 1980 etter kopparverket på Røros, vart frå 2018 overført til Statsbygg. Dette skal sikre at byggverka blir i samsvar med myndigheitskrav, at staten etterlever forpliktingane etter verdsarvkonvensjonen og at vidare bruk og bevaring av eigedommane er i tråd med fredingsformålet.

Bygningsvernssenteret ved Rørosmuseet i Musea i Sør-Trøndelag as (MiST) skal utføre antikvarisk istandsetjing og vedlikehald på eigedommane, som ledd i museet si forskning, dokumentasjon og formidling av bergverksverksemda. Tilskotet skal dekkje dei årlege forvaltingskostnadane.

- Norges Verdensarv (1 mill. kroner)

Norges Verdensarv er ein organisasjon om tek vare på interessene til dei åtte norske verdsarvområda. I dag er alle dei 20 kommunane med verdsarv medlemmar og sju av dei åtte fylkeskommunane som er involverte.

Post 85 Naturinformasjonssenter, kan overførast

Mål

Målet med tilskotsordninga er å medverke til drift, utvikling og etablering av naturinformasjonssenter/besøkssenter natur.

Kriterium for måloppnåing

Måloppnåing for sentra blir vurdert på bakgrunn av årlege rapportar der sentra viser at dei fyller autorisasjonskrava.

Tildelingskriterium

Autoriserte besøkssenter natur kan søkje om eit årleg grunntilskot til aktivitet knytt til administrasjon, planlegging og gjennomføring av informasjonstiltak, naturrettleiing m.m. Grunntilskotet blir for 2020 på 1,062 mill. kroner pr. senter. Autoriserte senter kan i tillegg søkje kompetansetilskot til oppgåver som nøytrale kunnskapsformidlarar/kompetansesenter. Både autoriserte senter, andre som arbeider med naturinformasjon (for eksempel museum og stiftelsar) og senter som ikkje er autoriserte, kan søkje om tilskot til utstillingar og informasjonstiltak.

Naturrettleiing vil si formidling av kunnskap om naturen og samanhengar i naturen, i den hensikt å styrke innsikt, respekt, engasjement og omsorg for natur- og kulturmiljøet. Naturrettleiing utføres av ein person, naturrettleiaren, som i hovudsak gir deltakarane direkte opplevingar ute i naturen. Mottakarar av tilskot til naturrettleiing er Norsk villreinsenter (Hjerkin og Skinnarbu), besøkssentra for rovdyr i Flå og Namsskogan og besøkssenter Nordland, Færder og Hardangervidda-(Skinnarbu) og musea i Akershus avd. Fetsund lenser (Nordre Øyeren).

Tabell 1.6 Type senter

Tema for senter	(i 1 000 kr)
Besøksenter nasjonalpark og forvaltingsknutepunkt	32 974
Norsk villreinsenter	8 546
Besøksenter våtmark	7 120
Besøksenter rovdyr	8 106
Naturrettleiing	6 763
Villakssenteret	7 583
Runde Miljøsender	3 292
Atlanterhavsparken	1 029
Sum	75 413

Oppfølging og kontroll

Resultatkontroll og oppfølging skjer ved at tilskotsmottakarane leverer årsmelding, revidert rekneskap, budsjettforslag, plan for verksemda og eventuelt framdriftsrapportar med rekneskap. Sentra rapporterer tal på besøkande, aktivitetar og naturrettleiing, sal av logoprodukt, resultat frå brukarundersøkingar og eventuelle evalueringar av innhald og aktivitet ved senteret, og på andre forhold som var sentrale for å få tildelt tilskotet. Det blir utført ein generell formalia- og sannsynskontroll av rapportane og rekneskapane. Det blir nytta stikkprøvekontroll, blant anna ved gjennomsyn av utstillingar og informasjonsmateriell som det er gitt støtte til.

Runde Miljøsender, Atlanterhavsparken i Ålesund og det nasjonale villakssenteret må rapportere bruken av midlane på same måte som dei autoriserte sentra.

Post 60 Kulturminnearbeid i kommunane

Det blir gitt tilskot til kommunar som ønskjer å setje i gang, nyleg har sett i gang eller vil rullere eksisterande kulturminneplan. Tilskot blir òg gitt til kompetansemodellar som styrkjer arbeidet lokalt og regionalt. Dette gjeld samarbeid mellom fylkeskommunar, kommunar, museum, Sametinget og frivillige. Òg særskilte satsingar i kommunane kan komme inn under tilskotsposten; døme her i 2019 er Murbyen Oslo (2 mill. kroner).

Rapport 2018

- 43 kommunar fekk tilskot (100 000 kroner) i 2018 til å utarbeide eller rullere kulturminneplan
- Det vart gitt tilskot til kompetansemodellar i kommunar og fylkeskommunar, til dømes til samarbeid mellom fleire kommunar som nyttar felles kompetanse for å lage kulturminneplan eller samarbeid mellom kommunar og museum.

- Rettleiing for kommunane vart oppdatert og forbetra i fleire kanalar.
- Utviklingsnett vart arrangert for kommunane m.a. om byggesak og kulturminnedata¹.

Post 70 Tilskot til automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne, kan overførast

Posten dekkjer utgifter til arkeologiske undersøkingar ved mindre, private tiltak og når særlege grunnar ligg føre.

Delar av midlane under posten er knytte til bevaringsprogrammet for bergkunst (BERG) og for utvalde, arkeologiske kulturminne og kulturmiljø (BARK).

Posten dekkjer òg tilskot til arkeologiske museum, sjøfartsmuseum og Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU).

Posten er òg nytta til finnarløn.

Posten blei mellombels styrkt i 2019 med 19 mill. kroner til Klemenskyrkja.

Mål

Medverke til forvaltning av og ivaretaking av kunnskapen om automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne og kulturmiljø.

Kriterium for måloppnåing

Tiltak retta mot sikring, tilrettelegging og dokumentasjon av automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne i bevaringsprogrammet for bergkunst og bevaringsprogrammet for utvalde, arkeologiske kulturminne.

Tiltak retta mot sikring av kunnskap om automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne.

Tildelingskriterium

Målgruppa for tilskotet er tredelt:

Ei målgruppe er private tiltakshavarar. Staten dekkjer som hovudregel utgiftene til registreringar og utgravingar av arkeologiske kulturminne i samband med mindre private tiltak og dersom det ligg føre særlege grunnar, jf. kulturminnelova § 10.

Ei anna målgruppe er forvaltatarar av arkeologiske kulturminne. Tilskota blir i hovudsak nytta til oppfølging av dei to bevaringsprogramma utvalde arkeologiske kulturminne og kulturmiljø og bergkunst. Midlane blir tildelte etter søknad til Riksantikvaren.

Midlane nyttast og til naudsynt fagleg assistanse til fylkeskommunane og Sametinget i forvaltningssaker. Midlane dekkjer naudsynt fagleg assistanse frå Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU). Midlane skal vidare nyttast til å dekkje utgifter til naudsynte undersøkingar for å sikre det vitskapelege kjeldematerialet og til anna arbeid for å sikre kulturminnet på staden, til hjelp i kulturminnekriminalitetssaker og ved dei arkeologiske

¹Utviklingsnett er Riksantikvarens seminarrekke med aktuelle tema for kommunar og lokale aktørar.

forvaltingsmusea. I tillegg skal midlane dekkje saksbehandling og feltundersøkingar ved sjøfartsmusea.

Posten dekkjer òg finnarløn fastsett etter skjønn av Riksantikvaren i medhald av kulturminnelova § 13.

Oppfølging og kontroll

Riksantikvaren skal kontrollere at tiltakshavar oppfyller kriteria for å få tilkjent dekning av utgifter til registreringar og utgravingar. Riksantikvaren overfører midlar til dei arkeologiske forvaltingsmusea og til regional kulturminneforvaltning etter framlegging av rekneskap over forskotterte midlar og etter framlagt sluttrekneskap.

Forvaltalarar av arkeologiske kulturminne leverer sluttrapportar på utført arkeologisk arbeid til Riksantikvaren som kontrollerer at arbeidet er utført i samsvar med dei aktuelle vilkåra. I spesielle tilfelle er det òg aktuelt med kontroll på staden.

Forvaltingsinstitusjonar rapporterer om bruk av tildelte midlar.

Tabell 1.7 Tiltak til automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne 2018

Andre prioriterte myndigheitsoppgåver ved dei arkeologiske forvaltingsmusea		1 000	
Saksbehandling ved sjøfartsmusea		6 550	

Tabell 1.8 Tilskot til tekniske og industrielle kulturminne 2018

Anlegg	Innskriv e	Status	Tilskot overført frå 2016 til 2017	Tilskot (istands etjing)	FDV
Odda smelteverk	2013	Ikkje sett i stand	11 570	7 298 770	1 004 003
Tyssedal kraftverk	1997	Sett i stand			1 350 500
Sjølingstad Uldvarefabrik	1997	Sett i stand	86 370	125 000	3 284 044
Salhus Tricotagefabrik	1997	Sett i stand		998 922	3 081 000

Bredalsholmen Dokk	2015	Ikkje sett i stand	52 221	1 870 252	1 351 151
Kistefos Træsliberi	2002	Sett i stand	30000	625 821	1 492 562
Spillum Dampsag og Høvleri	1997	Sett i stand			3 136 088
Atlungstad Brenneri	2013	Sett i stand			1 901 578
Neptun Sildoljefabrik	1997	Sett i stand		90 000	1 874 000
Rjukanbanen	2011	Ikkje sett i stand		8 240 673	2 813 755
Haldenkanalen	2013	Ikkje sett i stand		4 539 296	1 636 643
Næs jernverksmuseum	1997	Sett i stand	23 386	314 600	1 421 391
Folldal gruver	2002	Sett i stand		904 679	3 288 500
Klevfos Cellulose- og Papirfabrik	1997	Sett i stand	102 246	806 581	1 218 866
Fetsund Lenser	1997	Sett i stand	15 000	1 029 000	3 553 042
Andre tilskotsmottakarar frå posten					
Gamle Vossebanen					1 700 000
Blindheim Kalkovn					100 000 ¹
Skaland Grafittverk					300 000
Tjørnvåg Spekkeri					460 000 ¹
Gloster Gladiator					478 750 ¹
Bergen kringkaster					60 000
Sagflaten klebersteinsbrudd					5000
SKA 205 nr 2 Skiftetraktor					90 000
Nes Gardssag					279 096
Sulitjelma gruver					232 980 ¹
Indre Offerdal sagbruk					1 000 000
Thamshavnbanen					81 400 ¹

¹ Midlar overførte frå statsbudsjettet i 2017 til 2018

Post 79 Tilskot til verdsarven, kan overførast

Norsk Industrierbeidarmuseum på Rjukan i Telemark vil etablere eit sikrings- og formidlingsbygg over restane av Norsk Hydros hydrogenfabrikk på Vemork. Anlegget vart brukt av tyskarane under 2. verdskrigen til å produsere tungtvatn til bruk i utviklinga av atombomber, men det vart sprengt av norske sabotørar i 1943. Desse hendingane skal gjerast synlege gjennom ei industriarkeologisk utgraving av tungtvasskjellaren. Regjeringa foreslår å medverke med til saman 22 mill. kroner delt mellom KUD og KLD, der kvart departement medverkar med 11 mill. kroner kvar, fordelt med 5 mill. kroner i 2020 og 6 mill. kroner i 2021. Totalbudsjettet er på 60 mill. kroner. På Kulturdepartementets budsjett er 5 mill. kroner innarbeidd i ramma under kap. 322 Bygg og offentlege rom, post 70 Nasjonale kulturbygg.

Mål

Områda på Unescos verdsarvliste i Noreg skal forvaltast i tråd med forpliktingane i Unescos verdsarvkonvensjon og retningslinjene for oppfølging av konvensjonen.

Kriterium for måloppnåing

Tiltak retta mot verdsarvområde i Noreg.

Tildelingskriterium

Målgruppa er områda i Noreg som er innskrivne eller under nominasjon til Unescos verdsarvliste. Noreg har pr. i dag åtte verdsarvområde. I spesielle tilfelle kan midlane nyttast til tiltak som indirekte medverkar til sikring av desse områda.

Oppfølging og kontroll

Oppfølging skjer gjennom møte og fagsamlingar gjennomførte i samsvar med avtalt arbeidsprogram. Kontrollen overfor tilskotsmottakaren skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av rekneskap og innsende rapportar. I spesielle tilfelle er det òg aktuelt at Riksantikvaren eller fylkeskommunen/Sametinget utfører kontroll på staden for å sjå til at tiltak er gjennomførte etter antikvariske retningslinjer og andre føresetnader for tilskotet.

Miljødirektoratet har eigne tilskotsmidlar og har tilsvarande oppfølging.

Rapport 2018

I 2018 vart det frå post 79 brukt 63,345 mill. kroner på verdsarv. Dette kom i tillegg til at det er brukt midlar til verdsarv frå andre postar. Vidare fekk organisasjonen Noregs verdsarv òg midlar frå post 79 til oppfølging av arbeidet med basisutstillinga (Verdsarvsenteret) og som tilskot til planlegging og gjennomføring av Verdsarvforum.

Tabell 1.9 Tilskot til verdsarvområda i 2018 frå post 79

Verdsarvområda	Tilskot (i 1 000 kr)
Bryggen i Bergen	15 100

Røros bergstad og Circumferensen	15 000
Bergkunsten i Alta	4 000 ¹
Vegaøyen	2 000 ²
Vestnorsk fjordlandskap	3 000
Urnes stavkyrkje, omgivnader	1 595
Struves meridianboge	1 200
Rjukan-Notodden industriarv	21 450
Sum	63 345

Forsvarsdepartementet

Regjeringens forslag til forsvarsbudsjett for 2020 bekrefter den forsvarspolitiske satsingen som ligger til grunn for inneværende langtidsplan. Forsvarsbudsjettene har økt årlig under denne regjeringen, med en kraftig årlig opptrapping fra 2017. Regjeringen står ved sin flerårige ambisjon om å styrke forsvarsevnen, herunder en vesentlig styrking av beredskapen og en modernisering til et fremtidsrettet forsvar, og foreslår derfor en betydelig bevilgningsøkning også i 2020.

Gjennom langtidsplanen har regjeringen lagt til rette for et relevant og bærekraftig forsvar for fremtiden. Stortingets behandling av Innst. 62 S (2016–2017) til Prop. 151 S (2015–2016) «Kampkraft og bærekraft» viste at det er bred politisk enighet om at Norge skal ha et moderne og alliansetilpasset forsvar som må fungere og være finansiert.

Langtidsplanen legger opp til at den markante bevilgningsmessige økningen i perioden 2017–2020 vil bidra til styrking av følgende områder, i til dels overlappende faser:

- Økt tilgjengelighet og utholdenhet fra 2017.
- Økt bemanning av operative kapasiteter, høyere aktivitetsnivå og reduserte klartider fra 2018.
- Investeringer i strategiske kapasiteter i 2019 og 2020.

Planen baserer seg på en nøye avstemt balanse og en gjensidig avhengighet mellom økte bevilgninger, modernisering og reform. Modernisering og reform er krevende, men også helt nødvendig for å styrke forsvarsevnen.

Kulturverksemda i forsvarssektoren

Forsvarets museum

Hovudoppgåvene til Forsvarets museum blei førte vidare i 2018, med forvaltning av gjenstandar, forskning og formidling av kunnskap og opplevingar for eit breitt publikum. Utgreiinga om Forsvarets museum som blei gjennomført i 2017, blei overlevert frå Forsvaret til Forsvarsdepartementet i 2018. Forsvarsdepartementet byrja arbeidet med å vurdere

tilrådingane i utgreiinga. Forsvaret sette i gang eit arbeid for å betre gjenstandsforvaltninga og magasinsituasjonen, med mål om eitt nytt, sentralt museumsmagasin.

Forsvarsbygg

Forsvarsbygg forvaltar 13 012 bygningar og anlegg spreidde over heile landet, som er den største offentlege eigedomsporteføljen i Noreg.

Forsvarsbygg prioriterer tilgjengelege vedlikehaldsmidlar til operativ EBA. I 2018 har ein gjennomført vedlikehald på EBA-porteføljen for om lag 0,5 milliardar kroner. 75 pst. av midlane har vore nytta til planlagde vedlikehaldstiltak. Året har vore prega av ein større del ikkje planlagde tiltak som følgje av hendingar og vesentlege leveransar til NATO-øvinga *Trident Juncture*.

I 2018 selde Forsvarsbygg eigedommar for 680 mill. kroner. Salet av område knytt til Flesland flyplass til Avinor var det største salet.

4,1 mill. personar besøkte festningane i 2018, ein auke frå 3,8 mill. personar i 2017.

Forsvarsbygg har i fleire år arbeid aktivt for å bidra til eit betre miljø. Grunna kontroll med årleg forbruksvekst og redusert energibruk blei det samla energiforbruket til Forsvaret redusert med 3,8 pst i 2018.

Forsvarsbygg vidareførte arbeidet med kontinuerleg forbetring og effektivisering i 2018. Forsvarsbygg har ein langsiktig ambisjon om å skape ein kultur der dei tilsette sjølve er medvitne om at oppgåvene kan gjerast på ein annan og meir effektiv måte, og har no teke i bruk prosessforbetningsmetoden «Lean» for å skape føresetnad for meir effektive arbeidsprosessar.

Stiftelsen Akershus Festning for kunst og kultur

Stiftelsen Akershus festning for kunst og kultur (SAKK) ble etablert av Forsvarsdepartementet i 1989. Stiftelsens formål er å styrke, organisere og koordinere kulturell virksomhet på Akershus festning, med de særskilte begrensninger festningen har som et verneverdig, historisk og militært område i sentrum av Oslo. Samarbeidet med andre kulturinstitusjoner står sentralt. Videre har stiftelsen en målsetting om å styrke kunnskapen om Norges historie og å åpne festningsområdet ytterligere for kunst og kulturutfoldelse.

Tildelingen til SAKK foreslås videreført på om lag samme nivå som i saldert budsjett for 2019.

Støtte til Narvik Krigsmuseum ved Stiftelsen Narviksenteret

Som nasjonalt og internasjonalt opplærings- og dokumentasjonssenter utvikler og formidler Stiftelsen Narviksenteret kunnskap om krigen 1940–1945, med særlig vekt på Nord-Norge. Stiftelsen har overtatt driften av Narvik Krigsmuseum, tidligere Nordland Røde Kors Krigsminnemuseum.

Tildelingen til museet foreslås videreført på om lag samme nivå som i saldert budsjett for 2019.

Forsvarets fellestjenester (FFT) har et særskilt ansvar for å koordinere og videreutvikle kulturvirksomheten i Forsvaret. Kulturvirksomheten inngår i Forsvarets profesjonskultur, og leverer sentrale bidrag til utvikling av profesjonsidentiteten. Kulturvirksomheten omfatter Forsvarets kommandantskap, Forsvarets musikk og Forsvarets museer. De tre avdelingene skal forvalte Forsvarets kultur og en rekke tradisjoner. Forsvarets museer skal i tillegg bidra til innsikt i Forsvarets historie og utvikling. Regjeringen vil vurdere videreutvikling av museumsvirksomheten som del av arbeidet med ny langtidsplan.

Kunnskapsdepartementet

Hovedtrekk

Mål for 2020

- Alle utdanninger ved universitet, høyskular og fagskular tilfredsstillende nasjonale kvalitetskrav, og flest mogleg held eit høgt internasjonalt nivå.
- Universitet, høyskular, fagskular og studentsamskipnader forstår og etterlever regelverket.
- Sektoren og samfunnet er godt informerte om kvaliteten ved universitet og høyskular og høgare yrkesfagleg utdanning.
- Utanlandsk utdanning og kompetanse kan effektivt takast i bruk i Noreg.
- NOKUT har god arbeidsdeling og samordning med andre organ i forvaltninga.

Fem universitet har eit særskilt nasjonalt ansvar for å drive museum med vitenskaplege samlingar og publikumsutstillingar. Samla for desse musea auka publikasjonspoenga med 14 pst. frå 2017 til 2018. Det er meir enn for dei universiteta som musea høyrer til, som auka med 7 pst. samla sett. Omfanget av vitenskapleg publisering ved musea er òg relativt stort i høve til talet på faglege årsverk, med 1,6 i 2018, samanlikna med 1,4 for dei fem universiteta samla.

Det samla besøkstalet ved universitetsmusea var 1,8 millionar i 2018. Det er ein nedgang på over 3 pst. sidan 2017, som dermed braut ein trend med årlege aukar sidan 2010. Talet på omvisingar har auka med 500 og på undervisningsopplegg for skuleklassar med 400.

Universiteta har ansvaret for å sikre og bevare samlingane for ettertida. Alle musea har verksemd i verna eller gamle bygg, og dermed utfordringar med sikring eller bevaring som berre kan løysast med omfattande rehabilitering eller nybygg. Sikringa av magasinareala for dei verdifulle vitenskaplege samlingane er stort sett som tidlegare, med nokre forbetringar, særleg ved Universitetsmuseet i Bergen. 80 pst. eller meir av areala er sikra tilfredsstillande mot brann og tjuveri for dei fleste av musea. Fleire av institusjonane rapporterer at berre mellom 40 og 60 pst. av magasinareala er tilfredsstillande sikra mot vasskade.

4,8 mill. kroner av auken skriv seg frå at kap. 281, post 50 blir avvikla og midlane til ordninga Strategisk satsing på universitetsmuseum (UNI-MUSEER) blir flytta til kap. 285, post 52.

Bygg for undervisning og forskning

Regjeringa foreslår 40 mill. kroner over budsjettet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Statsbygg sitt arbeid med forprosjekt for ny campus i Trondheim for Noregs teknisk-naturvitskaplege universitet (NTNU). I tillegg fører Kunnskapsdepartementet vidare 10 mill. kroner til NTNU for arbeidet med prosjektet. Ein ny campus i nærleiken av eksisterande bygningsmasse på Gløshaugen skal legge til rette for eit tverrfagleg og samlande universitet. Dei humanistiske og samfunnsvitskaplege miljøa skal flyttast frå Dragvoll, og kunst-, arkitekt- og musikkutdanningane skal flyttast frå spreidde miljø i sentrum av byen. Ei samling av campus bidreg til betre kvalitet i utdanning, forskning, innovasjon, kunst og formidling.

Dei unike samlingane på Vikingtidsmuseet på Bygdøy er truga, og det er nødvendig med tiltak for å sikre dei tre vikingskipa og samlingane for komande generasjonar. Regjeringa foreslår 35 mill. kroner over budsjettet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet til startløyving til Vikingtidsmuseet ved Universitetet i Oslo. Midlane skal nyttast til å starte opp sjølvne bygge- og rehabiliteringsprosjektet og til brukarutstyr. Bygginga kan dermed starte opp i 2020 og vil etter planen vere ferdig i 2025. Byggeprosjektet med brukarutstyr har ei samla kostnadsramme på 2,4 mrd. kroner og ei styringsramme på 2,1 mrd. kroner (2020-prisar).

Nybygg for Noregs miljø- og biovitskaplege universitet og Veterinærinstituttet er under oppføring og skal etter planen vere ferdigstilt våren 2020. Dette er eit stort og svært komplekst byggeprosjekt med høge krav til prosjektering og bygging av mellom anna laboratorium, areal til dyrehald, avansert medisinskteknisk utstyr og annan forskingsinfrastruktur. Ny ekstern usikkerheitsanalyse frå mai 2019 viser at det er naudsynt å auke kostnadsramma ut over den eksisterande ramma på 7,3 mrd. kroner. Grunnane til dette er utfordringar i framdrifta, kompleksiteten i prosjektet og behov for utfyllande prosjektering. Regjeringa foreslår å auke kostnadsramma til 8 mrd. kroner.

Post 71 Tilskot til vitensenter

Eit vitensenter er eit lærings- og opplevingssenter for teknologi, naturvitskap og matematikk der besøkande lærer ved å eksperimentere. Vitensentera er eit viktig verkemiddel for auka kunnskap i teknologi og realfag og bidreg til å skape interesse for og rekruttering til eit kompetanseområde Noreg treng. Sentera fungerer som ei støtte og gir verktøy til skulane og lærarane i opplæringa og bidreg til å følge opp nasjonale strategiar. Tilbodet er basert på læreplanar i realfag. Frå hausten 2019 er det tolv vitensenter i *Vitensenterprogrammet* i Forskingsrådet:

- Jærmuseet – Rogaland
- Nordnorsk vitensenter – Tromsø
- Vitensenteret i Oslo ved Norsk Teknisk Museum
- Vilvite – Bergen
- Vitenlaben – Grenland
- Vitensenteret i Trondheim

- Vitensenteret Innlandet – Gjøvik
- Inspiria Science Center – Østfold
- Sørlandet vitensenter – Arendal og Kristiansand
- Vitenparken Campus Ås
- Atlanterhavsparken – Ålesund
- Vitensenter Nordland – Mo i Rana

Byggtabellar for universitet og høyskular

Tabell 1.10 Ordinære prosjekt under bygging i 2020, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, kap. 530, postane 31 og 33 og kap. 2445, postane 31 og 33 og brukarutstyrsprosjekt over kap. 530, post 45

Universitetet i Oslo	Vikingtids museum på Bygdøy, tilbygg og rehabilitering	2 135	9 300 m ²
Universitetet i Oslo	Midlar til utstyr og inventar Vikingtids museum	269	

Tabell 1.11 Ferdig prosjekterte byggeprosjekt³

Institusjon	Prosjekt	Kostnadsramme i mill. kroner, prisnivå 1.7.2017	Bruttoareal
Universitetet i Stavanger	Arkeologisk museum, nybygg og ombygging	350	6 130 m ²

³ Tabellen viser ferdig prosjekterte byggeprosjekt med kostnadsramme over 300 mill. kroner. Ferdig prosjektert betyr at mål, overordna rammer og kostnader for prosjektet er fastsette. Ei eventuell startløyving vil vere avhengig av dei årlege budsjettprosessane.

Tabell 1.12 Byggeprosjekt med prosjekteringsløyve, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, kap. 530, post 30 og kap. 2445, postane 30 og 32⁴

Universitetet i Oslo	Nytt utstillingsveksthus ved Naturhistorisk museum	Ikkje fastsett	Ikkje fastsett
Universitetet i Tromsø – Noregs arktiske universitet	Tromsø museum	Ikkje fastsett	19 700 m ²

Helse- og omsorgsdepartementet

Post 79 Tilskudd

Bevilgningen dekker bl.a. tilskudd til utviklings og kompetansehevende tiltak innenfor enkelte områder av helsetjenesten. Følgende tiltak fra saldert budsjett 2018 foreslås videreført i budsjettforslaget for 2019:

- Kliniske etikkomitéer. Øvrig tilskudd til sentereter omtalt under kap. 761, post 21
- Norsk ressursgruppe for organdonasjon

(Norod)

– Nasjonalt faglig nettverk for organdonasjon til transplantasjon (NFNOT). Antall organtransplantasjoner har økt fra 328 i 2005 til 467 i 2017, og realiserte organdonasjoner ved landets godkjente donorsykehus var 76 i 2005 og 112 i 2017

– Stiftelsen organdonasjon. I 2018 ble det gjennomført en kampanje som hadde som mål å få mer oppmerksomhet om muligheten for å si ja til organdonasjon.

– Nasjonalt medisinsk museum

Utenriksdepartementet

Budsjett 2020

Det foreslås bevilget 27,9 mill. kroner for 2020.

Forsikring av norske kunstutstillinger i utlandet

I forbindelse med større utstillinger i utlandet kan Kongen i statsråd inngå avtaler om forsikringsansvar innenfor en totalramme som årlig fastsettes av Stortinget. Ordningen gir norske muséer mulighet til å låne ut kunstverk og gjenstander til utstillinger ved renommerte visningsinstitusjoner i utlandet. Statlig forsikring for slikt utlån fra Norge gis kun hvis det ikke finnes tilsvarende forsikring for innlån til visningsstedet i mottakerlandet.

Regelverket som angir forsikringsvilkårene, ble revidert våren 2018. Norsk kulturråd forestår den løpende administrasjon av ordningen på vegne av Utenriksdepartementet, slik Kulturrådet også utfører tilsvarende oppgave for Kulturdepartementet vedrørende statlig forsikring av innlån fra utlandet til utstillinger i Norge. Ordningen er søknadsbasert og totalrammen vil variere fra år til år.

Det foreslås at Kongen i statsråd i 2020 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for gamle og nye garantier på inntil 500 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak VII.

Forsikringsansvaret omfatter tap og skade under transport, visning og lagring i visningsperioden.

Arbeidet med utviklingen av programmene i 2018 i hvert av landene

Polen

Nye sjuårs-avtaler om EØS-midler med en total ramme på 809,3 mill. euro ble undertegnet i desember 2017. Polen er den største mottakeren av EØS-midler. Arbeidet med å utvikle programmer sto sentralt i 2018. Midlene vil støtte totalt 11 programmer og fond, der de største tildelingene er til programmene for energi/klima og forskning. I Polen er norske institusjoner inne som programpartnere i ni programmer. Under energi- og klimaprogrammet på 140 mill. euro legges det vekt på å redusere klimagassutslipp og bedre energieffektiviteten i bygninger, industri og kommuner, mens forskningsprogrammet på 110 mill. euro vil fokusere på å styrke forskningssamarbeidet mellom givene og Polen samt kapasitetsbygging i forskning, herunder tiltak for å støtte kvinnelige forskere. Det er videre store programmer for lokal utvikling på 100 mill. euro, næringsutvikling og innovasjon på 85 mill. euro med fokus på grønn industriell innovasjon, blå vekst og velferdsteknologi, samt et kulturprogram på 75 mill. euro for kulturarv og internasjonalt kultursamarbeid.

I justisprogrammet på 70 mill. euro vil det være tiltak som forbedrer kriminalomsorgen, styrker justiskjeden og bekjemper kjønnsbasert vold, mens innenriksprogrammet på 20 mill. euro vil dekke tiltak innenfor politisamarbeid, asyl og migrasjon og sivil beredskap. Det er også egne programmer for helse og utdanning hver på 20 mill. euro.

Det ble under de lange og kompliserte forhandlingene med Polen også oppnådd enighet om at det skal benyttes 53 mill. euro til sivilt samfunn, vesentlig mer enn minstekravet iht. avtalen med EU på 39,8 mill. euro. Det opprettes to fond, et nasjonalt og et regionalt, for å sikre at midlene i større grad når ut bredt til Polens befolkning. Midler forventes å bli tilgjengelige for prosjektsøknader i 2020.

Romania

I oktober 2016 ble en ny sjuårig avtale om EØS-midler undertegnet med ramme på 502,5 mill. euro. Støtte vil gis til i alt 12 programmer. Norske institusjoner er inne som programpartnere i 11 programmer. Til sammen 17 norske institusjoner er inne som partnere i programmer i Romania. Arbeidet i 2018 dreide seg om utvikling av programmer og om å legge til rette for

utlysning av prosjektmidler i 2019. De største overføringene går til programmene rettet mot lokal utvikling på 70 mill. euro, fornybar energi/energieffektivisering med om lag 62 mill. euro og støtte til sivilt samfunn gjennom Active Citizens Fund på 46 mill. euro.

Lokalutviklingsprogrammet fokuserer på å fremme sosial og økonomisk inkludering og er særlig rettet mot rom og sårbare barn og unge. Det er videre store programmer for innovasjon på 45 mill. euro som vil øke konkurransevnen til rumenske bedrifter innenfor grønn og blå vekst, og to ulike justisprogrammer på til sammen 69 mill. euro som bl.a. inkluderer tiltak for å forbedre kriminalomsorgen og kapasiteten i rettsvesenet. Det er også egne programmer for helse på 40 mill. euro, forskning på 40 mill. euro, kultur på 24,6 mill. euro, miljø på 20 mill. euro og utdanning på 12 mill. euro.

Ungarn

Giverne forhandler fortsatt med Ungarn om rammeavtale for EØS-finansieringsordningene 2014–2021. Hovedårsaken til at man ikke har blitt enige er uenighet om forvaltningen av støtten til sivilt samfunn (Active Citizens Fund).

Bulgaria

I desember 2016 ble en ny sjuårig avtale om EØS-midler undertegnet med ramme på 210,1 mill. euro. Støtte vil gis til i alt ni programmer. Norske institusjoner er programpartnere i åtte programmer. Til sammen ni norske institusjoner er partnere i programmer. Av dette går 51,5 mill. euro til politi- og justissektoren, herunder justisreform, asyl og migrasjon, kriminalomsorg og bekjempelse av organisert kriminalitet og korrupsjon. Egne programmer for næringslivs- og energisamarbeid utgjør 56,5 mill. euro, med muligheter for norsk næringsliv til å inngå partnerskap i prosjekter. 35 mill. euro er satt av til et program for lokal utvikling og sosial inkludering, hvor bedring av levekårene til rombefolkningen er en prioritet. Videre er det et miljøprogram på 13 mill. euro, et kulturprogram på 10 mill. euro og et program for sivilt samfunn på 15,5 mill. euro. Minst 10 pst. av justis- og kulturprogrammene er øremerket tiltak for rombefolkningen. Samtlige programmer ble lansert våren 2018, delvis i tilknytning til det bulgarske EU-formannskapet. Arbeidet i 2018 dreide seg om utvikling av programmer og om å legge til rette for utlysning av prosjektmidler i 2019.

Tsjekkia

I september 2017 ble en ny sjuårig avtale om EØS-midler undertegnet med en ramme på 184,5 mill. euro. Støtte vil gis til i alt 11 programmer. Norske institusjoner er programpartnere i fire programmer. Til sammen seks norske institusjoner er partnere i programmer. Arbeidet i 2018 dreide seg om utvikling av programmer og om å legge til rette for utlysning av prosjektmidler i 2019. De største er et forskningsprogram og et miljøprogram, der begge støttes med 30 mill. euro hver. Forskningsprogrammet fokuserer på anvendt forskning og støtte til kvinnelige forskere, mens miljøprogrammet bl.a. har som målsetting å redusere de negative effektene av forurensning. Det er satt av 28 mill. euro til et program som vil støtte kulturarv og kreativ kunst for å stimulere til entreprenørskap, lokal utvikling og sosial inkludering. Et menneskerettighetsprogram på 19 mill. euro vil gi støtte til inkludering av

rombefolkningen og andre utsatte grupper, i tillegg til det generelle arbeidet for å styrke menneskerettighetene. Videre støttes bl.a. et helseprogram med 14 mill. euro, et utdanningsprogram med 6,5 mill. euro og et justisprogram med 6 mill. euro. I tillegg er det et sivil samfunnsprogram på 15 mill. euro som vil fokusere på inkludering av sårbare grupper, sosial utjevning, godt styresett og miljø/klima.

Litauen

I april 2018 ble en ny sjuårs-avtale om EØS-midler undertegnet med en ramme på 117,6 mill. euro. Midlene vil støtte i alt åtte programmer, hvorav seks programmer med norske partnere. Arbeidet i 2018 dreide seg om utvikling av programmer. Programmet innenfor justissektoren er det største programmet. Det er på 33 mill. euro, og har fokus på forbedring av rettskjeden, bruk av alternative sanksjoner i stedet for fengsel og bekjempelse av kjønnsbasert vold. Helseprogrammet på 15 mill. euro støtter psykisk helsefremmende og forebyggende tiltak med vekt på trivsel for barn, ungdom og familier. Den tredje største tildelingen er innovasjonsprogrammet på 14 mill. euro som støtter grønn industriell innovasjon, inkludert bioøkonomi og IKT. Miljøprogrammet på 12 mill. euro vil bli benyttet til å utvikle et tidlig varslingsystem om atomsikkerhet, og støtte avvikling av Ignalina-kjerneraktverket. Det felles baltiske forskningsprogrammet på 10 mill. euro har som mål å styrke baltisk samarbeid ved å forbedre forskeres kompetanse og deres samarbeid. Kulturprogrammet på 7 mill. euro vil støtte lokal utvikling og gjenoppbygging gjennom kreativ kulturarv. Sivilsamfunnsfondet på 9 mill. euro vil styrke demokrati, samfunnsdeltakelse, menneskerettigheter, likebehandling og sosial rettferdighet.

Hellas

En ny sjuårs avtale om EØS-midlene ble undertegnet i oktober 2017 med en ramme på 116,7 mill. euro. Midlene vil støtte i alt ni programmer. Norske institusjoner er inne som programpartnere i to programmer. Arbeidet i 2018 var konsentrert om utvikling av programmene. Prioritet gis, som i forrige programperiode, til asyl og migrasjon, samt til innovasjon og næringsliv. To prosjekter på til sammen 33 mill. euro skal bidra til kapasitetsbygging av greske asyl- og migrasjonsmyndigheter, med sikte på bedre håndtering av akutte utfordringer på dette feltet, samt støtte til prosjekter i regi av frivillige organisasjoner. Begge programmer har et fokus på enslige mindreårige migranter og andre sårbare grupper. Innovasjons- og næringslivsprogrammet (21,5 mill. euro) ble lansert i mars 2019 og vil støtte innovative prosjekter innenfor grønn og blå vekst, samt IKT. 11,5 mill. euro er tildelt programmet for energi og miljø. 12 mill. euro er avsatt til styrking av sivilsamfunnet og bemyndigelse av marginaliserte grupper.

Slovakia

I november 2016 ble en ny sjuårig avtale om EØS-midler undertegnet med en ramme på 113 mill. euro, fordelt på åtte programmer. Norske institusjoner er programpartnere i fem programmer. Til sammen åtte norske institusjoner er partnere i programmer. Arbeidet i 2018 var konsentrert om utvikling av programmene og å legge til rette for utlysning av

prosjektmidler. Av programmene kan nevnes at innovasjonsprogrammet på 20 mill. euro er størst og skal bl.a. fokusere på grønn teknologi. Videre er det et kulturprogram på 17,5 mill. euro som vil støtte bevaring av kulturarv og tilgang til nåtidskunst. Et klimaprogram på 16 mill. euro vil bidra til å hindre negative effekter av klimaendringer, og et lokalt utviklingsprogram på 15 mill. euro vil fokusere på sosial inkludering og fattigdomsbekjempelse, med særlig fokus på rombefolkningen. I tillegg er det bl.a. et sivilt samfunnsprogram på 9 mill. euro.

Kroatia

I juli 2018 ble en ny sjuårig avtale om EØS-midler undertegnet med ramme på 103,4 mill. euro. Norske institusjoner er inne i fire programmer. Arbeidet i 2018 var konsentrert om utvikling av programmene. Av programmene kan nevnes et næringslivs- og innovasjonsprogram på 22 mill. euro, med mulighet for samarbeid mellom små og mellomstore norske og kroatisk bedrifter innenfor grønn industri og blå vekst. 26 mill. euro er satt av til et program for lokal utvikling, 17 mill. euro til et energiprogram, 13 mill. euro til justisreform og 8,5 mill. euro til sivilt samfunn.

Portugal

I mai 2017 ble ny sjuårig avtale om EØS-midler undertegnet med Portugal med en ramme på 102,7 mill. euro. Norske institusjoner er inne som programpartnere i fire programmer. Til sammen syv norske institusjoner er partnere i programmer. Arbeidet i 2018 var konsentrert om utvikling av programmene og å legge til rette for utlysning av prosjektmidler. Programmene bygger i stor grad på porteføljen fra 2009–2014-perioden. Det største programmet er innenfor blå vekst og innovasjon som også inkluderer forskning og utdanning på 38 mill. euro. Videre er det satt av 24 mill. euro til et miljøprogram som vil fokusere på grønn vekst. 6 mill. euro er avsatt til et likestillingsprogram og 9 mill. euro til et kulturarvprogram der også bevaring av kystkultur er prioritert. 11 mill. euro er tildelt et fond for sivilt samfunn. Det vil være norske program-partnere i alle programmene. Fondet for bilateralt samarbeid vil støtte aktiviteter innenfor forretningsutvikling, felles forskning, sikkerhet og beredskap, sysselsetting og offentlig helse.

Latvia

I desember 2017 ble en ny sjuårs-avtale om EØS-midler undertegnet med en ramme på 102,1 mill. euro. Norske institusjoner er programpartnere i seks programmer. Til sammen syv norske institusjoner er partnere i programmer. Arbeidet i 2018 var konsentrert om utvikling av programmene og å legge til rette for utlysning av prosjektmidler. Midlene vil støtte ni programmer, hvor prioritet er gitt til innovasjon, forskning, justissektoren og hindre negative effekter av klimaendringer. 15 mill. euro vil bli brukt til å bekjempe økonomisk kriminalitet og styrke barnevennlig rettspleie. Under forskningsprogrammet vil 14,5 mill. euro bli gitt som støtte til det felles baltiske forskningsprogrammet som skal gjennomføres sammen med Estland og Litauen og fire regionale innovasjonssentre. Innenfor klimaprogrammet på 14 mill. euro vil rensing av forurensede områder og tiltak for å redusere og tilpasse seg klimaendringer

bli prioritert. Kriminalomsorgsprogrammet på 13 mill. euro har til hensikt å forbedre kriminalomsorgen i Latvia, mens næringsprogrammet på 12,5 mill. euro har tiltak for å fremme entreprenørskap og bærekraftige og innovative forretningsideer. Det lokale utviklingsprogrammet på 10 mill. euro vil fokusere på å forbedre tilgangen til kunst og kultur, og tilrettelegge for tiltak på regionalt og lokalt plan og nettverk mellom kommuner. I tillegg vil et program på 8,5 mill. euro støtte det sivile samfunn.

Estland

I mai 2017 ble en ny sjuårig avtale om EØS-midler undertegnet med ramme på 68 mill. euro, hvorav 23 mill. euro til et program for næringsutvikling og innovasjon, 7 mill. euro til et forsknings- og stipendprogram, 18 mill. euro til lokal utvikling og sosial inkludering, 6 mill. euro til klima og miljø og 4 mill. euro til et fond for sivilt samfunn. Norske institusjoner er programpartnere i fire programmer. Til sammen syv norske institusjoner er partnere i programmer. Arbeidet i 2018 var konsentrert om utvikling av programmene og å legge til rette for utlysning av prosjektmidler. I 2018 ble næringslivsprogrammet og forskningsprogrammet lansert med stor deltagelse, og det mindre programmet for sosial dialog mellom næringslivets parter og anstendig arbeid ble også lansert. Programmene for lokal utvikling, klima og sivilt samfunn vil bli lansert i 2019. Fondet for bilateralt samarbeid vil bl.a. fremme samarbeid om godt styresett og e-governance.

Slovenia

Ny sjuårig avtale om EØS-midler ble undertegnet i april 2018 med en ramme på 37,7 mill. euro. Norske institusjoner er programpartnere i tre programmer. Arbeidet i 2018 var konsentrert om utvikling av programmene. Det er to hovedprogrammer for henholdsvis klima (14,5 mill. euro) og utdanning (13,5 mill. euro). Klimaprogrammet tar sikte på å øke oppmerksomheten i befolkningen om klimaendringer, samt styrke kapasiteten hos relevante aktører til å planlegge og styre klimapolitikken. Utdanningsprogrammet tar sikte på å utvikle nye og bedre undervisningsmetoder, lette overgangen fra utdanning til yrkesliv og harmonisering av arbeidsliv og familie.

Kypros

Ny sjuårig avtale om EØS-midler ble undertegnet i mars 2019 med en ramme på 11,5 mill. euro. Hovedprogrammet for lokalutvikling (7,1 mill. euro) skal iverksettes gjennom pre-definerte prosjekter innenfor forskning og helse, sosial inkludering, miljø og klima. To sivilsamfunnsprosjekter, *Home for Cooperation* og *Centre for Visual Arts and Research* som arbeider for å fremme forståelse og samarbeid mellom folkegruppene i nord og sør, vurderes som særlig viktige av giverlandene. For å sikre videre drift av disse viktige tiltakene er det åpnet for mer støtte til drift enn vanlig.

Malta

Ny sjuårig avtale om EØS-midler ble undertegnet i februar 2017. Malta er det minste mottakerlandet av EØS-midler med en tildeling på 8 mill. euro i perioden 2014–2021.

Midlene støtter et felles program innenfor lokal utvikling og fattigdomsbekjempelse på 6,25 mill. euro og et fond for siviltt samfunn på 750 000 euro.

Olje- og energidepartementet

Olje- og energidepartementet

Olje- og energidepartementets skal legge til rette for en samordnet og helhetlig petroleums- og energipolitikk.

Departementet ivaretar rollen som sektorforvalter, har ansvar for etatsstyringen av Oljedirektoratet og Norges vassdrags- og energidirektorat og eieroppfølgingen av Petoro AS, Gassco AS, Statnett SF og Gassnova SF. Departementet forvalter statens aksjer i Equinor ASA. Videre har Olje- og energidepartementet ansvar for forvaltningen av SDØE-ordningen og Fond for CO₂-håndtering.

Det ble utført 144 årsverk i Olje- og energidepartementet i 2018. Departementet har i tillegg en energiråd ved Norges delegasjon til EU i Brussel, en energiråd ved ambassaden i Washington og en energimedarbeider ved OECD-delegasjonen i Paris.

Departementets petroleums- og energipolitiske mål og oppgaver for 2020 og resultatrapport for 2018 beskrives under de aktuelle programkategoriene.

Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

Post	Betegnelse	Regnska p 2018	Saldert budsjett 2019	(i 1 000 kr) Forslag 2020
01	Driftsutgifter	186 864	187 346	190 278
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72</i>	16 408	26 500	16 500
50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	499	500	500
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	3 233	10 000	6 500
71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	15 000	14 000	12 800
72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	8 227	5 000	4 500
	Sum kap. 1800	230 231	243 346	231 078

Post 71 Tilskudd til Norsk Oljemuseum

Stiftelsen Norsk Oljemuseum er et nasjonalt senter for formidling av informasjon og kunnskap om petroleumsvirksomhetens utvikling og betydning for det norske samfunn. Museets hovedoppgave er å dokumentere og formidle den norske oljehistorien gjennom å samle inn, bearbeide og lagre relevant historisk kildemateriale, samt å gjøre denne informasjonen tilgjengelig gjennom utstillinger og annen publisering.

Driften av museet blir finansiert gjennom offentlige driftstilskudd fra stat, fylkeskommune og kommune, avkastning fra fondsmidler, bidrag fra oljeindustrien og egne inntekter.

Det foreslås et tilskudd på 12,8 mill. kroner til Norsk Oljemuseum for 2020.

Resultatrapport 2018

Norsk Oljemuseum hadde samlede driftsinntekter på om lag 34 mill. kroner i 2018, hvorav 15 mill. kroner i tilskudd fra Olje- og energidepartementet. Museet hadde et negativt årsresultat på om lag 0,5 mill. kroner, som ble dekket av annen egenkapital. Annen egenkapital var om lag 51 mill. kroner per 31. desember 2018. Annen egenkapital utgjør tidligere «sponsorfond» som består av finansielle bidrag fra privat næringsliv, som fra og med 2016 ble tatt inn som en del av det ordinære regnskapet og balansen til museet. Det innebærer at avkastningen fra denne fondskapitalen føres som finansinntekt i museets regnskap.

Disponering av denne inntekten skjer gjennom et årlig uttak av egenkapitalen, det vil si dekning av det tapet som fremkommer i museets regnskap – negativt årsresultat.

Norsk Oljemuseums virksomhet har i 2018 hovedsakelig vært rettet mot dokumentasjon, formidlingstilbud og utstillinger. Innen dokumentasjon og forskning ble det blant annet jobbet med dokumentasjons- og formidlingsprosjektet «Industriminne Draugen». Prosjektet ble ferdigstilt og lansert i oktober 2018.

Innen utstillingsvirksomheten ble utstillingene «Nerver av stål» og «Oljeliv/Offshore ID» åpnet. Dette er en utstilling om rørledningsnett som forsyner store deler av Europa med gass fra Norge, og som dokumenterer det moderne oljelivet, vekslingen mellom to liv – på jobb i havet – og hjemme med familie og hverdag.

Museet hadde et samlet besøkstall på 132 742 gjester, en økning på 2,7 prosent fra 2017, og ny besøksrekord for museet. Totalt 10 173 skoleelever har besøkt museet i organisert pedagogisk opplegg.

Arbeidet med nytt museumsmagasin fortsatte i 2018. Det nye museumsmagasinet vil stå ferdig høsten 2019.

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

				(i 1 000 kr)
74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	14 600	8 600	7 200

Post 74 Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, kan overføres

Det foreslås en bevilgning på 7,2 mill. kroner til museums- og kulturminnetiltak i 2020.

Telemarkskanalen

Det foreslås et tilskudd på 3 mill. kroner til Telemarkskanalen som skal benyttes til rehabilitering og vedlikehold av de vassdragstekniske anleggene. Tilskuddet skal bidra til å sikre at anleggene er i samsvar med krav etter NVEs «Retningslinjer for tilsyn og revurdering av vassdragsanlegg» samt «Forskrift om sikkerhet og tilsyn med vassdragsanlegg» og vannressursloven.

Resultatrapport 2018

NVE har utbetalt 10 mill. kroner i tilskudd til Telemarkskanalen til rehabilitering og vedlikehold av de vassdragstekniske anleggene. Arbeidet ble i hovedsak utført på Damfossen, som nå er nesten ferdig rehabilitert, Skien sluser, Hjellebrygga og Vrangfoss. Samtidig er sluser og dammer blitt dokumenterte for å lette framtidig vedlikeholdsarbeid.

Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum

Det foreslås et tilskudd på 2,35 mill. kroner til Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum som skal dekke lønns- og prosjektmidler til ett årsverk ved museet og vedlikehold av det fredede kraftanlegget Tysso I. Tilskuddet skal bidra til å formidle og dokumentere historien innenfor energi- og vassdragssektoren med hovedvekt på vannkraft, kraftoverføring, flom, konsekvenser av inngrep, samt miljøtiltak og vern av vassdrag. Videre skal midlene benyttes til drift og videreutvikling av nettstedene flommer.no og vasskrafta.no, samt å utvikle og arrangere ulike aktiviteter for undervisningssektoren.

Resultatrapport 2018

NVE har utbetalt 2,75 mill. kroner i tilskudd til Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum. Museet har i 2018 lagt vekt på formidling og opplegg for undervisning i skolen og bidratt til NVEs FoU-prosjekter om dokumentasjon av kulturminner. Museet har også bidratt til formidlingsprosjektet om Alta-utbyggingen med innhold og utstilling, og til planlegging av en ny kulturhistorisk nettportal i samarbeid med Norsk Skogmuseum og NVE, som erstatter blant annet www.vasskrafta.no. Av tilskuddet er om lag 900 000 kroner utbetalt til periodisk vedlikehold av det fredete kraftanlegget Tysso I.

Norsk Skogmuseum

Det foreslås et tilskudd på 1,85 mill. kroner til Norsk Skogmuseum som skal dekke lønns- og prosjektmidler til ett årsverk ved museet. Tilskuddet skal bidra til å formidle og dokumentere historien innenfor energi- og vannressurssektoren med hovedvekt på vannkraft, kraftoverføring, flom, konsekvenser av inngrep, samt miljøtiltak og vern av vassdrag. Videre skal midlene benyttes til drift og videreutvikling av nettstedene flommer.no og vasskrafta.no, samt å utvikle og arrangere ulike aktiviteter for undervisningssektoren.

Resultatrapport 2018

NVE har utbetalt 1,85 mill. kroner i tilskudd til Norsk Skogmuseum. Museet har i 2018 lagt vekt på formidling med tilbud om undervisning og temadager for skolesektoren og bidratt til NVE sine FoU-prosjekter. Norsk Skogmuseum har også bidratt til formidlingsprosjektet om Alta-utbyggingen med innhold og utstilling, og til planlegging av en ny kulturhistorisk nettsted i samarbeid med Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum og NVE, som erstatter blant annet flommer.no.